

Харьковский
национальный
университет
имени В. Н. Каразина

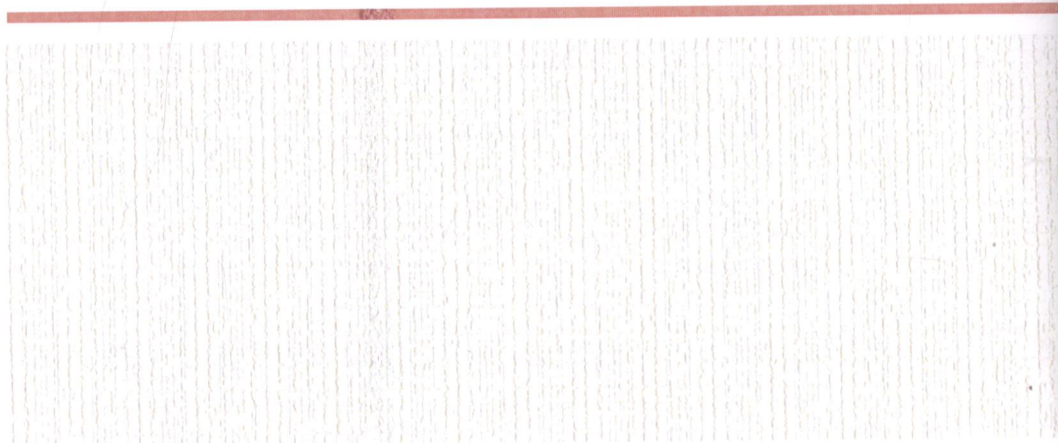

Библиотековед
и библиограф

НИНА МИХАЙЛОВНА
БЕРЕЗЮК

(к 80-летию со дня рождения)

БИОБИБЛИОГРАФИЧЕСКИЙ УКАЗАТЕЛЬ

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ УКРАИНЫ
ХАРЬКОВСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
имени В. Н. КАРАЗИНА
ЦЕНТРАЛЬНАЯ НАУЧНАЯ БИБЛИОТЕКА

Лауреаты премии имени К. И. Рубинского

**БИБЛИОТЕКОВЕД И БИБЛИОГРАФ
НИНА МИХАЙЛОВНА БЕРЕЗЮК**

(к 80-летию со дня рождения)

Биобиблиографический указатель

Харьков – 2015

УДК 73/75
ББК 473д
Б 59

Рецензенты:

С. М. Куделко – профессор кафедры историографии, источниковедения и археологии, директор Центра краеведения Харьковского национального университета имени В. Н. Каразина;

В. Г. Мохонько – заместитель директора Центральной научной библиотеки Харьковского национального университета имени В. Н. Каразина.

Научный редактор:

С. И. Посохов – декан исторического факультета Харьковского национального университета имени В. Н. Каразина, профессор кафедры историографии, источниковедения и археологии Харьковского национального университета имени В. Н. Каразина.

Ответственный редактор:

И. К. Журавлева – директор Центральной научной библиотеки Харьковского национального университета имени В. Н. Каразина.

*Утверждено к печати решением Ученого совета
Харьковского национального университета имени В. Н. Каразина
(протокол № 5 от 27.04.2015 г.)*

Б 59

Библиотековед и библиограф Нина Михайловна Березюк (к 80-летию со дня рождения): биобиблиогр. указ. / сост. В. Д. Прокопова, С. Б. Глибицкая; вступ. ст. Н. М. Кушнарченко, А. А. Соляник; науч. ред. С. И. Посохов; библиогр. ред. Ю. Ю. Полякова; отв. ред. И. К. Журавлева. — Харьков: ХНУ имени В. Н. Каразина, 2015. — 44 с.: фотоил. — (Лауреаты премии имени К. И. Рубинского).

ISBN 978-966-285-217-2

Указатель содержит биографическую справку, статьи о главном библиографе Центральной научной библиотеки Харьковского национального университета имени В. Н. Каразина Нине Михайловне Березюк, библиографию ее научных работ и литературу о ней.

Издание предназначено специалистам библиотечно-информационной сферы, историкам библиотечного дела и библиографии, а также историкам, краеведам, культурологам.

УДК 73/75
ББК 473д

ISBN 978-966-285-217-2

© Харьковский национальный университет
имени В. Н. Каразина, 2015
© В. Д. Прокопова, С. Б. Глибицкая, сост., 2015
© И. Н. Дончик, макет обложки, 2015

СОДЕРЖАНИЕ

Основные даты жизни и деятельности Нины Михайловны Березюк.....	4
Посохов С. И. Слово о юбиляре. Вместо предисловия	6
Кушнарченко Н. Н., Соляник А. А. Юбилей ведущего историографа Харьковской библиотековедческой школы	9
Одушевление минувшего: библиотековеды, ученые об исследованиях Н. М. Березюк.....	13
Труды Н. М. Березюк	16
Литература о Н. М. Березюк.....	30
Алфавитный перечень авторских и редакторских работ Н. М. Березюк ...	37
Именной указатель	42

ОСНОВНЫЕ ДАТЫ ЖИЗНИ И ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НИНЫ МИХАЙЛОВНЫ БЕРЕЗЮК

- 1935 г., 9 июня — Нина Михайловна Березюк (Мурашкова) родилась в городе Харькове.
- 1953 г. — окончила Харьковский техникум подготовки культпросветработников (библиотечное отделение).
- 1953—1954 гг. — библиотекарь Харьковского авиационного института.
- 1954—1955 гг. — помощник библиотекаря, библиотекарь Харьковской государственной научной медицинской библиотеки.
- 1958 г. — окончила Харьковский государственный институт культуры по специальности «библиотекарь-библиограф высшей квалификации».
- 1958—1960 гг. — заведующая библиотекой гарнизонного Дома офицеров Советской Армии (г. Дебрецен, Венгрия; по месту службы мужа).
- 1960—1961 гг. — заведующая абонементом библиотеки ДК строителей г. Харькова.
- 1962—1969 гг. — старший, главный библиотекарь, заведующая отделом комплектования Центральной научной библиотеки Харьковского университета им. А. М. Горького.
- 1969—1975 гг. — по переводу — директор Харьковского Дома ученых.
- 1975—1991 гг. — по переводу — проректор по заочному обучению Харьковского государственного института культуры, преподаватель кафедры библиотечных фондов и каталогов.
- с 1992 г. —
по наст. время — главный библиограф, ведущий библиотекарь Центральной научной библиотеки Харьковского государственного университета (ныне Харьковского национального университета имени В. Н. Каразина).
- 1998 г. — вышел в свет биобиблиографический указатель «Бібліотекознавець К. І. Рубинський (1860—1930)».
- 1999 г. — в соответствии с решением Ученого Совета ХНУ имени В. Н. Каразина присвоено звание лауреата премии имени К. И. Рубинского.
- 2001 г. — издан очерк «Дорога длиной в 200 лет: Центральная научная библиотека Харьковского национального университета им. В. Н. Каразина» в книге «Очерки истории вузовских библиотек г. Харькова».

- 2002 г. — награждена знаком Министерства образования и науки Украины «Відмінник освіти України».
- 2004 г. — награждена Дипломом I степени и премией ЦНБ к Всеукраинскому Дню библиотек.
- 2005 г. — Президиумом Правления Всеукраинского союза краеведов присвоено звание «Почетный член Всеукраинского союза краеведов».
- 2006 г. — издана книга «Библиотека Харьковского национального университета им. В. Н. Каразина за 200 лет» (в соавторстве).
- 2008 г. — издана книга «Неизвестный Джунковский: ректор Харьковского университета 1821—1826 гг.».
- 2010 г. — издана книга «К. И. Рубинский: библиотекарь, библиотеквед, библиограф (1860—1930)».
- 2010 г. — по решению Ученого Совета университета награждена медалью имени В. Н. Каразина.
- 2010 г. — Харьковским зональным методическим объединением библиотек высших учебных заведений III—IV уровня аккредитации признана победителем в зональном конкурсе «Библиотекарь года — 2010».
- 2011 г. — награждена Почетной наградой Украинской библиотечной ассоциации «За вклад у бібліотекознавство».

СЛОВО О ЮБИЛЯРЕ. ВМЕСТО ПРЕДИСЛОВИЯ

Нину Михайловну Березюк хорошо знают в Харьковском университете. Знают как профессионала-библиографа, к которому можно подойти и посоветоваться при подготовке изданий к печати или диссертаций к защите. Знают как человека, глубоко интересующегося историей библиотечного дела и Харьковского университета, автора содержательных исследований. Знают не просто как культурного человека, но представителя той самой интеллигенции, для которой духовные ценности имеют первостепенное значение.

Впрочем, следует заметить, что ограничить круг общения Нины Михайловны и «территорию признания» ее профессиональных заслуг и личных качеств Харьковским университетом нельзя.

Прежде всего, обратит внимание на тот значительный вклад, который сделан Н. М. Березюк в дело библиотекосведения. Получив профессиональную подготовку первоначально на библиотечном отделении Харьковского техникума подготовки культпросветработников и окончив затем Харьковский государственный институт культуры по специальности библиотечный работник-библиограф, Нина Михайловна не просто освоила основы профессии, но обрела призвание. Очевидно, что в основе лежала любовь к книге, к интеллектуальной деятельности, к просвещению. Вся последующая ее судьба является тому подтверждением. Работая в библиотеках разного уровня, преподавая студентам, организуя те или иные мероприятия, Нина Михайловна не отходила ни на шаг от главной задачи — нести свет людям. Очевидно, что именно такой видится миссия истинного библиотечного работника. Однако Нина Михайловна пошла дальше и попыталась осмыслить саму профессию библиотечного работника, изучить историю библиотечного дела, охарактеризовать деятельность выдающихся библиотечных работников. Такое трепетное отношение к своему любимому делу не может не восхищать. Впрочем, это не просто душевный порыв, но продуманная стратегия, которая привела к очевидным успехам на профессиональной ниве, к признанию в профессиональном сообществе.

Безусловно, в данном случае следует, прежде всего, обратить внимание на публикации Н. М. Березюк, посвященные К. И. Рубинскому (1860—1930). Первая публикация о деятельности библиотечного работника Харьковского университета К. И. Рубинского была напечатана еще в 1996 г. в газете «Вечерний Харьков». В последующем Нина Михайловна опубликовала более сорока работ о жизни и деятельности этого человека (в 2010 г. обобщив все эти исследования в монографии). Сегодня о К. И. Рубинском пишут, как о выдающемся библиотечном работнике и библиографе, основателе Харьковской библиотечной школы, в его честь в университете учреждена специальная

премия. На здании ЦНБ Харьковского университета впервые в Украине была установлена мемориальная доска в честь библиотекаря.

Нина Михайловна — автор около 150-ти публикаций. Большая их часть — это работы по библиотековедению. Важно подчеркнуть, что, как правило, в центре ее внимания находились люди — скромные труженики библиотек, благодаря которым накапливалась и использовалась мудрость веков. В ряду таких работ — монография о В. Я. Джунковском (1767—1826) — ректоре Харьковского университета, который стал автором первого печатного каталога университетской библиотеки. Ее публикации посвящены известному общественному деятелю и историку Д. И. Багалю, библиотековедам Н. Я. Фридьевой и Л. Б. Хавкиной, коллегам-современникам: М. Г. Швалбу, В. Д. Прокоповой, В. К. Мазманьянц и многим др. Это и библиографические указатели, и статьи в научных сборниках, и заметки в газетах (и прежде всего, в газете «Харьковский университет»). Конечно, в ряду библиотековедческих исследований следует упомянуть основательный труд, подготовленный при самом активном участии Нины Михайловны, — «Библиотека Харьковского национального университета имени В. Н. Каразина за 200 лет». Эта книга получила одобрительные отзывы в печати и не только в пределах Украины.

Будучи длительное время проректором в Харьковском государственном институте культуры, который специализировался на подготовке библиотекарей, Н. М. Березюк установила творческие плодотворные связи со многими ведущими библиотековедами страны. Такой творческий союз продолжается и сегодня. Ее заслуги на этом поприще были отмечены наградой Украинской библиотечной ассоциации «За вклад в библиотечное знание».

Н. М. Березюк, несомненно, является университетским человеком. С Харьковским университетом судьба впервые связала ее в далеком 1962 г. И, хотя затем пришлось переходить в другие учреждения, любовь к университету осталась. Очевидно, именно этим чувством руководствовалась Нина Михайловна, когда в 1992 г. решила вернуться на работу в библиотеку университета. Собственно, именно с этого времени наблюдается начало ее активной публикаторской деятельности. И полагаем, что это не случайно, ведь университет всегда отличался особой творческой атмосферой. Значительная часть опубликованных работ Н. М. Березюк посвящена основателю Харьковского университета, выдающемуся просветителю В. Н. Каразину (1773—1842). Среди них — ценное генеалогическое исследование. Благодаря усилиям автора на генеалогическом древе В. Н. Каразина появились женские имена. Данная статья Н. М. Березюк была переиздана в специальном сборнике, опубликованном к 210-летию университета, в котором составители собрали наиболее важные работы об основателе Харьковского университета.

Немало сил потратила Нина Михайловна на то, чтобы в Центральной научной библиотеке появился Музей, где бы концентрировались научные труды ученых университета. Хорошо известно, что университетские библиотеки, прежде всего, гордятся теми книгами, которые были написаны сотрудниками их университета. Библиотекарь, как никто иной, понимает связь книги и автора. Желание сохранить для потомков наше культурное наследие — яркая черта личности Нины Михайловны. Может быть, именно поэтому у Н. М. Березюк сложились творческие, я бы даже сказал приятельские, отношения со многими историками, но особенно преподавателями кафедры историографии, источниковедения и археологии Б. П. Зайцевым и С. М. Куделко. Нина Михайловна поддерживает связи со многими ветеранами университета: делится новостями, обсуждает интересные книги, высказывает свое мнение о происходящем. Примером такого общения является давняя дружба Нины Михайловны с М. С. Лапиной, которая много лет преподавала на филологическом и историческом факультетах классические языки. Смею надеяться, что и автор этих строк принадлежит к ближайшему окружению Нины Михайловны.

Н. М. Березюк родилась в Харькове, прожила здесь большую часть жизни и по праву может называться коренной харьковчанкой. Наверное, в ее личности немало черт именно от нашего университетского города: деликатность в общении, толерантность во взглядах, творческий подход к делу. Будучи на протяжении ряда лет директором Харьковского Дома ученых, Нина Михайловна получила возможность лучше узнать наш город — не только как студенческую столицу, но и как крупнейший центр науки. Понимание специфики нашего города открыло перед ней новые горизонты и одновременно определило груз ответственности за традиции и преемственность поколений.

Свой юбилей Нина Михайловна Березюк встречает в хорошей форме: она как всегда энергична, полна идей и оптимизма. Ей есть, что предьявить потомкам, есть, чем поделиться с современниками. Пожелаем же юбиляру, как говорится, «долгого Солнца в зените»!

С. И. Посохов,
декан исторического факультета
Харьковского национального университета
имени В. Н. Каразина,
профессор кафедры
историографии, источниковедения и археологии
Харьковского национального университета
имени В. Н. Каразина

ЮБИЛЕЙ ВЕДУЩЕГО ИСТОРИОГРАФА ХАРЬКОВСКОЙ БИБЛИОТЕКОВЕДЧЕСКОЙ ШКОЛЫ

9 июня 2015 г. библиотечная общественность Украины отмечает славный юбилей удивительной женщины, известного библиотековеда, библиографа, библиотечного историка-биографиста — Нины Михайловны Березюк. Благодаря ее бесконечной влюбленности в библиотечную профессию, самоотверженной преданности ей, неутомимой энергии и активному подвижничеству в поиске и открытии для современников и потомков забытых или ранее не известных имен выдающихся деятелей отечественного библиотечного дела, в украинской биографистике сформировалась новая специальная дисциплина — библиотековедческая биографистика. В результате двадцатилетних архивных и библиографических разысканий, историко-библиотековедческих исследований Нины Михайловны, направленных на осмысление вклада наших предшественников в развитие библиотечной теории и практики, в скрижали истории отечественного библиотечного дела навеки вписаны ранее почти забытые имена его лучших представителей-харьковчан: В. Н. Каразина, Д. И. Багаля, К. И. Рубинского, Л. Б. Хавкиной, Н. Я. Фридьевой, В. И. Невского, В. Я. Джунковского, И. И. Срезневского, П. И. Кеппена, М. Г. Швалба, С. М. Куделко, В. К. Мазамьянц, О. А. Майбороды, Л. О. Жаворонковой и многих других.

Интерес Н. М. Березюк к библиотековедческой биографистике стал следствием трансформации большого опыта практической библиотечной деятельности, в том числе и в Центральной научной библиотеке Харьковского национального университета им. В. Н. Каразина, солидного опыта научно-педагогической работы на кафедре библиотечных фондов и каталогов Харьковского государственного института культуры (ныне Харьковская государственная академия культуры), руководящей работы на должности проректора данного вуза по заочному обучению. Окончив в 1958 г. библиотечный факультет Харьковского государственного института культуры, Нина Михайловна никогда не прерывала творческих связей со своей *alma-mater*, сохраняя неизменный интерес к проблеме подготовки кадров для библиотек, истории высшего библиотечного образования и его персоналиям.

Первым фундаментальным исследованием, направленным на воссоздание персонифицированной истории библиотечного дела Харьковщины, стал составленный Н. М. Березюк биобиблиографический указатель «Бібліотекознавець К. І. Рубинський (1860—1930)» (1998). Отзывы специалистов об издании, посвященном выдающемуся отечественному библиотековеду, выпускнику Харьковского университета, отдавшему почти 40 лет своей жизни самоотверженному служению университетской биб-

лиотеке и ставшему одним из основателей Харьковской библиотековедческой школы, были настолько высоки, что впоследствии указатель лег в основу первой в истории отечественного библиотековедения монографии об этом удивительном человеке и гражданине, подготовленной Н. М. Березюк к его 150-летию. В Харьковском университете была учреждена премия имени К. И. Рубинского и Н. М. Березюк стала одним из первых ее лауреатов. В 2010 году на историческом здании университетской библиотеки торжественно была открыта мемориальная доска выдающемуся библиотековеду К. И. Рубинскому. Важно отметить, что это был первый в истории Украины прецедент открытия памятной мемориальной доски библиотечному специалисту.

Результаты многолетней поисково-исследовательской работы Н. М. Березюк, направленной на открытие неизвестных ранее страниц истории библиотеки Харьковского университета, были обобщены в коллективной монографии Н. М. Березюк, И. Г. Левченко, Р. П. Чигриновой «Библиотека Харьковского национального университета им. В. Н. Каразина за 200 лет» (2006). К 200-летию Харьковского университета была подготовлена хронологически полная ретроспектива деятельности университетской библиотеки, освещены сложные общественно-политические трансформации 1920—30-х годов, трагическая судьба ее коллектива в период фашистской оккупации Харькова в период с 1941 по 1943 гг., трудные послевоенные годы, возрождение библиотеки, современное становление в новых условиях. Персонифицированная история библиотеки содержит имена сотрудников, возвращенных из забвения благодаря кропотливому труду ее летописцев-историографов. Это исследование стало логическим продолжением юбилейного издания К. И. Рубинского «Библиотека Харьковского университета за 100 лет ее существования (1805—1905 гг.)»

Не менее ценным для истории библиотековедения изданием, подготовленным под научной редакцией Н. М. Березюк, стала коллективная монография «Очерки истории вузовских библиотек Харькова» (2001), изданная по инициативе и при финансовой поддержке руководства Народной украинской академии. Этот труд объединяет тридцать очерков, написанных директорами библиотек, в большинстве своем — выпускниками библиотечного факультета Харьковского государственного института культуры, по крупицам воссоздавшими основные вехи становления и развития библиотек ведущих вузов Харькова как важнейших научно-информационных подразделений национальной высшей школы.

Еще одним исследованием Н. М. Березюк, вошедшим в золотой фонд библиотековедческой биографистики, стало составление полной биографии четвертого ректора Харьковского университета В. Я. Джунковского (1767—1826) и первая библиография его работ. Вышедшую в 2008 г. в свет книгу «Неизвестный Джунковский: ректор Харьковского

университета (1821—1826)» делают эксклюзивной помещенные Ниной Михайловной в приложения редчайшие репринтные издания первого историка медицины В. Я. Джунковского «Краткое обозрение врачебной науки с древних и до наших времен» (1811), «Об изящных искусствах у греков и влиянии их на нравственность» (1819), а также генеалогия рода Джунковских, включающая 142 персоналии. Кроме того, благодаря архивным изысканиям Н. М. Березюк, в истории библиотековедения был установлен уникальный факт — создание в 1824 году ректором-библиотекарем, который в течение двух лет «из единого усердия» руководил библиотекой университета, ее первого печатного каталога. При этом ценно, что В. Я. Джунковский самостоятельно разработал отраслевую структуру каталога, рациональный способ библиографической характеристики изданий, дал перечень вспомогательных указателей, выполнив огромную и кропотливую систематизаторскую работу на высоком профессиональном уровне. В то время каталог В. Я. Джунковского был одним из первых печатных библиотечных каталогов Российской империи, его изучение дало основание авторитетному каталоговеду и историку библиотечного дела, доценту Харьковской академии культуры В. В. Седых сделать вывод о том, что методика подготовки печатного каталога В. Я. Джунковского заложила основы каталоговедения как специальной научной дисциплины.

Одной из последних инициатив неутомимой Нины Михайловны, не жалеющей сил и личного времени для воссоздания неизвестных страниц истории Харьковской библиотековедческой школы, стало создание биобиблиографического указателя «Фрідьева Надія Яківна (до 120-річчя від дня народження)» (2015). Во многом благодаря ее усилиям была воссоздана полная биография и библиография трудов Надежды Яковлевны Фридьевой, детально реконструирована ее деятельность на посту ученого секретаря библиотеки Харьковского университета, переосмыслен вклад этого известного отечественного библиотековеда в отраслевую науку, практику, систему подготовки кадров.

Ныне в творческом багаже Н. М. Березюк около 150 публикаций, среди них — научные статьи, биографические очерки, библиографические указатели, монографии, тезисы докладов на многочисленных международных, всеукраинских и региональных конференциях. Ее деятельность отмечена научной и библиотечной общественностью. Она награждена Знаком Министерства образования и науки Украины «Відмінник освіти України». В 2004 году Харьковское зональное методическое объединение библиотек высших учебных заведений III-IV уровня аккредитации признало ее победителем в зональном конкурсе «Библиотекарь года». В 2010 г. по решению Ученого Совета Харьковского национального университета имени В.Н. Каразина она была награждена медалью имени

В. Н. Каразина. А в 2011 г. — Почетной наградой Украинской библиотечной ассоциации «За вклад в бібліотекознавство».

Радостно, что в преддверии юбилея Нина Михайловна полна новых творческих планов и мечтает пополнить библиотековедческую биографику еще одним уникальным изданием — сборником очерков о библиографической деятельности ведущих ученых Харьковского университета. Пожелаем нашему дорогому юбиляру здоровья, долголетия и вдохновения для воплощения в жизнь всех своих самых сокровенных задумок и начинаний. Надеемся, что и наши современники, и будущие историки библиотечного дела по достоинству оценят ее весомый вклад в возвращение из небытия лучших из лучших представителей нашей замечательной и вечной библиотечной профессии.

Н. Н. Кушнарченко,

доктор пед. наук, профессор, проректор по научной работе, заведующая кафедрой документоведения и книговедения Харьковской государственной академии культуры, заслуженный работник культуры Украины, действительный член Международной академии информатизации при ООН

А. А. Соляник,

доктор пед. наук, профессор кафедры документоведения и книговедения Харьковской государственной академии культуры

ОДУШЕВЛЕНИЕ МИНУВШЕГО: БИБЛИОТЕКОВЕДЫ, УЧЕННЫЕ ОБ ИССЛЕДОВАНИЯХ Н. М. БЕРЕЗЮК

Имя К. И. Рубинского, видного отечественного библиотековеда и библиографа, никогда не забывалось. Вместе с тем никогда не было и адекватного представления о его вкладе в библиотековедение. Обычно цитировались отрывки из его публичной лекции «Культурная роль библиотеки и задачи библиотековедения» (1909) и выступления на Первом Всероссийском съезде по библиотечному делу (1911). Целостное представление об этом замечательном специалисте появилось только с выходом научного сборника «Библиотековед К. И. Рубинский (1860–1930)» (1998). Библиографический указатель выполнен квалифицированно, с любовью, заслуживает самой высокой оценки.

Ю. Н. Столяров,

доктор педагогических наук, профессор Московского государственного института культуры, президент отделения «Библиотековедения» Международной академии информатизации при ООН

Монографія «К. И. Рубинский: библиотекарь, библиотековед, библиограф» (2010) — це перша праця, в якій з найбільшою повнотою, глибоко і всебічно висвітлено особистість К. І. Рубинського, його багаторічну практичну і наукову діяльність. Без перебільшення можна стверджувати, що вихід друком цієї монографії — значна подія не лише в українському, але й у світовому бібліотекознавстві.

Н. Кушнарєнко,

доктор педагогических наук, профессор Харьковской государственной академии культуры, действительный член Международной академии информатизации при ООН, проректор по научной работе Харьковской государственной академии культуры

А. Соляник,

доктор педагогических наук, профессор Харьковской государственной академии культуры

Науковий доробок К. І. Рубинського надає всі підстави розглядати його як історика-професіонала, одного із засновників історичного бібліотекознавства в Україні і Росії.

С. Куделко,

профессор Харьковского национального университета имени В. Н. Каразина, член-корреспондент Украинской исторической академии

Роботу послідовників К. І. Рубинського — науковців ХНУ ім. В. Н. Каразіна, Харківської державної академії культури, фахівців ЦНБ ХНУ, пов'язану з історико-бібліотекознавчою і бібліографічною діяльністю ви-

хованців Харківського університету, слід оцінювати як вагомий внесок у розвиток вітчизняного бібліотекознавства.

Т. Кившар,
доктор исторических наук, профессор Института биографических исследований Национальной библиотеки Украины имени В. И. Вернадского

Российская государственная библиотека приветствует своих украинских коллег, сумевших создать интересную и полезную работу «Библиотека Харьковского национального университета им. В. Н. Каразина за 200 лет». Ее появление, несомненно, свидетельствует о том, что в современной Украине успешно развивается изучение истории национального библиотечного дела и в этой области активно и плодотворно работают подлинно талантливые и высококвалифицированные специалисты.

М. Я. Дворкина,
доктор педагогических наук, профессор Московского государственного института культуры, член Международной академии информатизации при ООН, главный научный сотрудник НИО «Библиотековедения»

А. Л. Дивногорцев,
кандидат педагогических наук, главный библиотекарь Российской государственной библиотеки

Огромная благодарность Вам и Вашим коллегам за прекрасную книгу, посвященную 200-летию библиотеки Харьковского университета.

До сих пор я не встречал издания по истории библиотеки, где с такой честностью, с такой тщательностью и с такой любовью к библиотеке изложена ее история. Вы сделали великое дело не только для вашей библиотеки, но и для всего мира библиотек.

С наилучшими пожеланиями восхищенный
читатель книги **М. Д. Афанасьев,**
кандидат исторических наук, директор Российской государственной исторической библиотеки

Книга замечательная! Она останется в веках, как и К. И. Рубинский. Это не громкие слова и не комплимент. Это, действительно, грандиозное событие — История ЦНБ за 200 лет! Вы даже не можете себе представить волнение, радость и грусть, охватившие меня. Ведь я проработала в библиотеке Харьковского университета почти 50 лет. Поздравляю Вас и весь коллектив моей любимой библиотеки с выдающимся событием!

В. К. Мазманьянц,
библиотековед и библиограф, ветеран ЦНБ ХНУ,
лауреат премии им. К. И. Рубинского (Австралия)

Монография «Неизвестный В. Я. Джунковский: ректор Харьковского университета 1821–1826 гг.» — интересное профессиональное издание, позволяющее восстановить незаслуженно затененную до последнего времени жизнь и дея-

тельность ректора императорского университета. Подробная биография В. Я. Джунковского, первый библиографический указатель его работ дополняются впервые переизданной работой «Краткое обозрение врачебной науки в России с древнейших до нынешних времен» (1811). Приложение «Джунковские. Генеалогия» (140 персоналий) составляет ценность само по себе, отдельно от библиографии. Четкость и добротность справочного аппарата, уважение к герою монографии и к читателю создает стойкое впечатление некоего эталона издания подобного рода.

Е. В. Астахова,
доктор исторических наук, профессор,
ректор ХГУ «Народная украинская академия»

Для меня Василий Яковлевич Джунковский — недостающее звено в моей краткой истории медицинского образования, заставляющее вернуться и пересмотреть ее заново. Чтобы понять лучше самому и донести потом это новое понимание моим коллегам и ученикам, всем, кому интересна история отечественной медицины. Всем, которые с этого моего предложения, до прочтения книги узнают, что первым историком отечественной медицины был Неизвестный Василий Яковлевич Джунковский.

Н. И. Яблучанский,
доктор медицинских наук, профессор
Харьковского национального университета имени В. Н. Каразина,
заслуженный деятель науки и техники Украины

Монографія, присвячена В. Я. Джунковському, розкрила практично невідому грань бібліотечно-бібліографічної діяльності ректора, а нас, фахівців, спонукала зробити перший бібліотечно-бібліографічний аналіз укладеного і виданого ним першого друкованого систематичного «Каталогу бібліотеки Харківського університету» (1824), що до сьогодні зберігається у бібліотеці. З абсолютною достовірністю можна вважати професора Харківського університету В. Я. Джунковського передтечею Харківської наукової бібліотекознавчої школи, одним з найперших професіоналів-каталогізаторів, теоретиків і практиків.

В. Седых,
кандидат педагогических наук, доцент
Харьковской государственной академии культуры

Библиографический указатель, посвященный 120-летию со дня рождения известного библиотековеда и основателя Харьковской библиотековедческой школы Надежды Яковлевны Фридьевой, останется вкладом Украины в мировое библиотековедение. Выход его в свет свидетельствует о том, что украинские коллеги бережно хранят и успешно продолжают славные традиции отечественного библиотековедения, основывающиеся на уважении к минувшему, вечному и важному.

Ю. Н. Столяров,
доктор педагогических наук, профессор
Московского государственного института культуры

ТРУДИ Н. М. БЕРЕЗЮК

1988

1. Совершенствование подготовки кадров библиотечных работников без отрыва от производства / Н. М. Березюк, В. А. Мильман // Науч. и техн. б-ки СССР. — 1988. — № 6. — С. 27—28.

1993

2. Народжується Музей [праць вчених ХДУ у ЦНБ] // Харк. ун-т. — 1993. — 2 берез.

1994

3. Внесок вчених Харківського університету в становлення та розвиток наукової бібліотеки // Історія бібліотечної справи в Україні : матеріали регіон. наук. конф., (листоп. 1993 г.). — Харків, 1994. — С. 55—65.

Те саме // Тези Всеукр. краєзнавчої конф., присвяч. 70-річчю українського комітету краєзнавства, (28—29 черв. 1995 р.). — Харків, 1995. — С. 9—11.

1995

4. Незвичайний музей : (Скарбниця інтелект. багатства) // Скарбниці національної культури : тези доп. наук.-практ. конф. з музеєзнавства, присвяч. 40-річчю Пархомівського іст.-худож. музею, жовт. 1995 р. — Харків, 1995. — С. 11—12.

5. Основи бібліографії та інформатики : [Бібл.-бібліогр. заняття зі студентами у довід.-бібліогр. відділу ЦНБ] // Харк. ун-т. — 1995. — 31 жовт. з фот.

6. Підготовка фахівців для університетських бібліотек України : Іст. та теорет. аспекти // Проблеми оновлення вищої бібліотечної та інформаційної освіти : анот. програма Міжнар. семінару, 15—18 трав. 1995 р. — Харків, 1995. — С. 22.

7. Український бібліотекознавець К. І. Рубинський і Центральна наукова бібліотека Харківського державного університету // Бібліотека у демократичному суспільстві : зб. матеріалів Міжнар. наук. конф., Київ, 21—23 листоп. 1995. — Київ, 1995. — С. 188—192.

8. Надія Фрідьєва, [відомий український бібліотекознавець, заступник директора ЦНБ] // Бібл. вісн. — 1995. — № 3. — С. 25—28.

1996

9. Доля важка і щаслива : (До 70-річчя бібліографа М. Г. Швалба, першого лауреата премії ім. К. І. Рубинського) / Н. М. Березюк, С. Б. Глибицька // Харк. ун-т. — 1996. — 10 груд.

10. Жизнь, отданная книгам : [о К. И. Рубинском] // Веч. Харьков. — 1996. — 11 июля.

11. Життя, яке відбулось : [про зустріч бібліотекарів шестидесятих років в ЦНБ] // Харк. ун-т. — 1996. — 30 квіт.

12. Костянтин Рубинський // Бібл. вісн. — 1996. — № 3. — С. 30—34 з портр.

13. К. И. Рубинский — директор ЦНБ (1917—1930): Фрагменты истории // Первые чтения памяти К. И. Рубинского. — Харьков, 1996. — С.13—18.

14. Учений і бібліотека : [маловідомі сторінки історії] // Харк. ун-т. — 1996. — 11 листоп.

1997

15. Бібліотека — своїй газеті : [ЦНБ і газета «Харківський університет»] // Харк. ун-т. — 1997. — 27 трав.

16. Бібліотечні фонди Харкова в роки другої світової війни. Вип. 2. Доля культурних скарбів України під час другої світової війни: архіви, бібліотеки, музеї / [упоряд. І. Я. Лосієвський, Н. М. Березюк та ін. ; редкол. : І. О. Блохіна та ін. ; ХДБК, ЦНБ ХДУ та ін.]. — Київ : [Б. в.], 1997. — 102 с. — (Повернуті імена).

17. Вітаємо лауреатів : [Вчена Рада визначила лауреатів премії ім. К. І. Рубинського 1997 р. — доц. С. М. Куделка, зав. довід.-бібліогр. від. В. Д. Прокопову] // Харк. ун-т. — 1997. — 23 верес.

18. Наш земляк Константин Иванович Рубинский : [директор ЦНБ Харьк. ун-та] // Зеркальная струя. — Харків, 1997. — Янв. — февр. (№ 1). — С. 25—26 с фот.

19. Пам'яті Костянтина Рубинського : [П читання пам'яті К. І. Рубинського в ХДУ] // Бібл. вісн. — 1997. — № 4. — С. 27.

1998

20. Бібліотекознавець К. І. Рубинський (1860—1930) : біобібліогр. покажч. / уклад. Н. М. Березюк ; бібліогр. ред. В. Д. Прокопова ; за ред. Е. В. Балла. — Харків : РА, 1998. — 68 с. з фот. — (Сер.: Видатні постаті в історії Харківського університету).

21. До аналізу наукової спадщини М. Г. Швалба (1926—1995 рр.) / В. Н. Грамма, Н. М. Березюк, С. Б. Глибицька // Бібл. вісн. — 1998. — № 3. — С. 30—34.

22. В. Н. Каразин — основатель первой университетской библиотеки Украины // Панорама. — 1998. — Апр. — № 4 (377).

23. В. Н. Каразин та ЦНБ // Харк. ун-т. — 1998. — 17 лют.

24. Людина, що випередила час : [про відзначення громадськістю Харкова 225-річчя від дня народження В. Н. Каразина] // Харк. ун-т. — 1998. — 3 берез. : іл.

25. Неможливе стає можливим // Харк. ун-т. — 1998. — 21 квіт.
О выпускнике ХИНО (1925 г.) К. Г. Косенко и подаренной его потомками ЦНБ иностранной литературы по химии.
26. Отечественный библиотековед К. И. Рубинский // Науч. и техн. б-ки. — 1998. — № 11. — С. 74—84. — Прил.: Труды К. И. Рубинского по библиотековедению. — С. 82—84.
27. К. І. Рубинський і його доба // Бібліотекознавець К. І. Рубинський (1860—1930) : біобібліогр. покажч. / уклад. Н. М. Березюк. — С. 8—20. — Бібліогр.: 183 назви.
28. К. І. Рубинський і Харківська громадська бібліотека : (Маловідомі сторінки історії) // Короленківські читання : матеріали наук.-практ. конф., ХДНБК, 8 жовт. 1998 р. — Харків, 1998. — С. 59—64.
29. *Науч. ред.*: Вера Карапетовна Мазманьянц — бібліотекар, бібліограф, книговед : К 80-летию со дня рождения / сост. С. Б. Глибицкая ; бібліогр. ред. В. Д. Прокопова ; науч. ред. Н. М. Березюк. — Харьков, 1998. — 6 с. (100 назв.).

1999

30. Другі читання пам'яті Костянтина Івановича Рубинського / ЦНБ ХДУ ; уклад. Н. М. Березюк ; відп. ред. С. Б. Глибицька. — Харків, 1999. — 45 с.
31. Знищений забуттям : (К. І. Рубинський — укр. бібліотекознавець) // Четверті Сумцовські читання : матеріали наук. конф., присвяч. 135-річчю з дня народження Є. К. Редіна. — Харків, 1999. — С. 98—101.
32. Його друге покликання : (До 25-річчя наук. діяльності С. М. Куделка, проф. ХДУ, лауреата премії ім. К. І. Рубинського) // Сергій Михайлович Куделко : бібліогр. покажч. / уклад. В. Д. Прокопова. — Харків, 1999. — С. 7—9.
33. К анализу научного наследия М. Г. Швалба (1926—1995 гг.) / В. Н. Грамма, Н. М. Березюк, С. Б. Глибицкая // Науч. и техн. б-ки. — 1999. — № 4. — С. 82—89.
34. В. Н. Каразін — наш сучасник : [з «Сочинений, писем и бумаг В. Н. Каразина, собранных и редактированных проф. Д. И. Багалеем»] / підгот. Н. М. Березюк // Харк. ун-т. — 1999. — 26 січ.
35. К. І. Рубинський і Перший Всеросійський з'їзд з бібліотечної справи // Другі читання пам'яті Костянтина Івановича Рубинського / ЦНБ ХДУ ; уклад. Н. М. Березюк. — Харків, 1999. — С. 15—26.
36. К. І. Рубинський про професію бібліотекаря // Короленківські читання : матеріали наук.-практ. конф., ХДНБК, 8 жовт. 1999 р. — С. 18—29.
37. Це і є щастя : (Про ст. бібліотекаря ЦНБ Т. Т. Назаренко) // Харк. ун-т. — 1999. — 30 листоп.

2000

38. Ольга Дмитрівна Багалій-Татарінова — історик і бібліограф (1889—1942) // Короленківські читання : матеріали наук.-практ. конф. / Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка. — Харків, 2000. — С. 125—132.

39. Бібліотечна освіта в Україні : (Сторінки історії) // Бібл. вісн. — 2000. — № 1. — С. 32—35.

40. Дочь историка: Ольга Дмитриевна Багалей-Татарінова (1889—1942 гг.) // Багаліївські читання в НУА, III. Д. І. Багалій і культура Слобідської України : програма та матеріали, Харків, 6 листоп. 2000 р. / Нар. укр. акад. ; [редкол. : В. І. Астахова (голов. ред.) та ін.]. — Харків, 2000. — С. 14—24.

41. Люди завидовали мне : (К. И. Рубинский о профессии библиоте-каря) // Науч. и техн. б-ки. — 2000. — № 7. — С. 69—78.

42. Памятные встречи с К. И. Рубинским на страницах журнала [«Библиотекарь»] // Библиотека. — 2000. — № 5. — С. 92—94. — Восстановленное имя. — Фото: К. И. Рубинский; Н. М. Березюк.

43. Підготовка фахівців у Харківській державній академії культури без відриву від виробництва: іст. огляд / Н. М. Березюк, В. А. Мільман // Вісн. ХДАК : зб. наук. праць. — 2000. — Вип. 3. — С. 189—201.

2001

44. Библиотековед К. И. Рубинский и 1-й Всероссийский съезд по библиотечному делу (1911 г.) // Библиотека в контексте истории : материалы 4-й Междунар. науч. конф., Москва, 24—26 окт. 2001 г. / Рос. гос. б-ка, НИО библиотековедения, Сектор истории библи. дела; сост. М. Я. Дворкина. — Москва, 2001. — С. 353—356.

45. Дорога длиной в 200 лет : Центральная научная библиотека Харьковского национального университета им. В. Н. Каразина // Очерки истории вузовских библиотек г. Харькова / под общ. ред. В. И. Астаховой ; науч. ред. Н. М. Березюк. — Харьков, 2001. — С. 20—121. — Библиогр.: с. 120—121 (18 назв.).

46. Каразин В. Н. «Мой жребий мне всегда тем более любезен...» (7 сент. 1809 г.) / сообщ. Н. Д. ; публ. Н. М. Березюк // Харк. ун-т. — 2001. — 23 січ. — Стихотворение найдено гл. библиографом ЦНБ Н. М. Березюк в журн. «Киев. старина» (1903, № 9).

47. [Лист-поручительство з клопотанням про видачу книги з механіки студенту М. В. Остроградському : з архіву ЦНБ] / публ. Н. М. Березюк // Харк. ун-т. — 2001. — 6 лют.

48. Повернені з непам'яті: (О. Д. Багалій-Татарінова, 1889—1942 р.) // Харк. ун-т. — 2001. — 9 січ.

49. Служить делу просвещения : [К. И. Рубинский о профессии библиотекаря] // Треті читання пам'яті К. І. Рубинського / ЦНБ ХНУ ; уклад. Н. М. Березюк ; відп. ред. С. Б. Глибицька. — Харків, 2001. — С. 13—17.

50. Треті читання пам'яті Костянтина Івановича Рубинського: Бібліотека на порозі ХХІ століття / уклад. Н. М. Березюк ; відп. ред. С. Б. Глибицька ; ЦНБ ХНУ. — Харків, 2001. — 44 с.

51. *Науч. ред.*: Очерки истории вузовских библиотек г. Харькова / Нар. укр. акад. ; [под общ. ред. В. И. Астаховой ; науч. ред. Н. М. Березюк]. — Харьков, 2001. — 528 с.

2002

52. О. Д. Багалій-Татарінова: сторінки біографії // Студії з архівної справи та документознавства. — Київ, 2002. — Т. 8. — С. 190—194.

53. Гідне ювілею // Харк. ун-т. — 2002. — № 8. — 21 трав. — Рец. на кн.: Біобібліографічний словник учених Харківського університету. Т. 2. Історики (1995—1920, 1933—2000) / уклад. Б. П. Зайцев, С. І. Посохов, В. Д. Прокопова, С. Б. Глибицька, С. М. Куделко. — Харків : Бізнес інформ, 2001. — 350 с. : іл.

54. К истории одной семьи [Карзиных] // Харків'яни. — 2002. — № 45 (14—20 листоп.) ; № 46 (21—27 листоп.). — Імена на скрижляях.

55. «Один из лучших знатоков библиотечного дела в России» : (О библиотекаре Харьк. ун-та К. И. Рубинском) // Библиотековедение. — 2002. — № 6. — С. 78—82.

56. Пам'ять, час, люди : (Невідомі сторінки з історії Центр. наук. б-ки ХНУ ім. В. Н. Каразіна) // Короленківські читання : матеріали наук.-практ. конф. / ХДНБК, 8 жовт. 2002 р. — Харків, 2002. — С. 76—84.

57. Під дамокловим мечем реформи : [Про реформу бібл. справи в Україні, зокрема в ЦНБ] // Багаліївські читання в НУА. — Харків, 2002. — [Вип.] 5 : Вік ХХ: реформи в українській вищій школі. — С. 42—47.

58. Это нужно живым... : (Судьба б-ки Харьк. ун-та в годы Великой Отеч. войны) : Неизвестные страницы истории библиотековедения: из тени забвения // Universitates = Университеты. — 2002. — № 3. — С. 34—40.

2003

59. Будем помнить : (О судьбе библиотеки Харьк. ун-та в годы Великой Отеч. войны) // Библиотековедение. — 2003. — № 3. — С. 108—112 с фот.

60. Достойные своего рода : (К семейному портрету Карзиных) // Universitates = Университеты. — 2003. — № 1. — С. 58—68 : ил. — К 200-летию Харьк. ун-та.

То же // Греки Харьковщины : сб. ист.-биогр. ст. — Харьков, 2003. — С. 94—99.

61. Залишили слід на землі Слобожанщини : (І. Н. та І. І. Каразіни) // Греки Харьковщины : сб. ист.-биогр. ст. — Харьков, 2003. — С. 105—108.

62. Листи з минулого : [публ. фрагментів листів В. Н. Каразіна] / підгот. Н. М. Березюк // Харк. ун-т. — 2003. — 30 груд.

63. Недосліджені сторінки історії: Реформи 20—30-х рр. у долі бібліотеки Харк. ун-ту // Короленківські читання : матеріали наук.-практ. конф. / ХДНБ, 8 жовт. 2003 р. — Харків, 2003. — С.47—54.

64. Перші бібліотекарі : [Я. Я. Белен де Баллю, А. А. Дегуров, Б. О. Рейт, І. М. Данилович, В. Я. Джунковський] // Харк. ун-т. — 2003. — 18 лют., 4 берез.

65. Під дамокловим мечем реформи : [бібліотека Харк. ун-ту під час реформ вищої школи у 20—30-ті рр. ХХ ст.] // Студії з архівної справи та документознавства. — Київ, 2003. — Т. 10. — С. 37—39.

66. Родословная Каразиных : [генеал. таблиця] / сост. Н. М. Березюк // Universitates = Университеты. — 2003. — № 1. — С. 69.

67. Родословная И. Н. Каразина : [генеал. таблиця] / сост. Л. О. Дешко, Н. М. Березюк // Universitates = Университеты. — 2003. — № 2. — С. 33.

68. К. И. Рубинский и его время // Библиотека в контексте истории : материалы 5-й Междунар. науч. конф., Москва, 21—23 окт. 2003 г. — Москва, 2003. — С. 390—395.

69. Слід добрий і вічний на землі Слобожанській : (Іван Назарович Каразін та його нащадки) / Н. М. Березюк, В. М. Грамма // Universitates = Университеты. — 2003. — № 2. — С. 26—32 с фот. — К 200-летию Харьк. ун-та.

70. Трагические страницы истории : (Судьба б-ки Харьк. ун-та в годы Великой Отеч. войны) // Наукова бібліотека в сучасному суспільстві : Історія. Проблеми. Перспективи : До 185-річчя наук. б-ки Одес. нац. ун-ту ім. І. І. Мечникова : зб. ст. — Одеса, 2003. — С. 124—133.

2004

71. Д. И. Багалей, В. Н. Каразин и Харьковский университет // Багаліївські читання в НУА : програма і матеріали VI Багаліїв. читань, Харків, 5 листоп. 2004 р. / НУА ; [редкол. : В. І. Астахова (голов. ред.) та ін.]. — Харків, 2004. — Ч. 6 : Історія Харківщини у працях і оцінках Д. І. Багалія. — С. 26—31.

72. Директори бібліотеки / І. К. Журавльова, Н. М. Березюк // Харк. ун-т. — 2004. — 19 жовт.

73. Історія назви : [ЦНБ протягом двох століть] / І. К. Журавльова, Н. М. Березюк // Харк. ун-т. — 2004. — 28 верес.

74. Одна, но пламенная страсть : [О ректоре Харьк. гос. ин-та культуры А. Л. Оприщенко, 1970—1985] // Служение Отечеству и долгу : очер-

ки о жизни и деятельности ректоров харьк. вузов (1805—2004) / под общ. ред. В. И. Астаховой, Е. В. Астаховой. — Харьков, 2004. — С. 662—663.

75. Ровесниця університету: [минуле і сьогодення ЦНБ ХНУ] / І. К. Журавльова, Н. М. Березюк // Харк. ун-т. — 2004. — 14 верес.

2005

76. Бібліотекарі імператорського Харківського університету: історія в обличчях // Короленківські читання, 2005 : матеріали наук.-практ. конф. / Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка ; уклад. Л. М. Багрянцева. — Харків, 2005. — С. 28—34.

77. Возвращенное имя : Библиотековед К. И. Рубинский (1860—1930) // Бібл. форум України. — 2005. — № 1. — С. 19—21.

78. Доля бібліографа : (Пам'яті Валентини Денисівни Прокопової) / Н. Березюк, С. Глибицька // Бібл. вісн. — 2005. — № 7. — С. 55—56.

79. Повернуте ім'я : Бібліотекознавець К. І. Рубинський (1860—1939) // Бібл. форум України. — 2005. — № 1. — С. 19—21.

80. Слово о друге // Валентина Денисовна Прокопова — бібліограф Центральної научної бібліотеки Харківського національного університета ім. В. Н. Каразіна : (К 70-літтю со дня народження) : біобібліогр. указ. / сост. С. Б. Глибицька ; науч. ред. С. И. Посохов ; библиогр. ред. Ю. Ю. Полякова. — Харьков, 2005. — С. 3—7.

81. Центральної научної бібліотеке Харківка — 200 лет / Н. М. Березюк, И. Г. Левченко // Вестн. Библ. Ассамблеи Евразии. — 2005. — № 3. — С. 85—90.

2006

82. Библиотека Харьковского национального университета им. В. Н. Каразина за 200 лет / Н. М. Березюк, И. Г. Левченко, Р. П. Чигринова. — Харьков : ЧП Тимченко А. Н., 2006. — 390 с. : ил. — Библиогр.: 121 назв.

***

83. Д. И. Багалей и библиотека Харьковского университета: фрагменты истории // Багаліївські читання в НУА : програма і матеріали 7-х Багаліївських читань, м. Харків, 7 листоп. 2006 р. / ХДУ «Нар. укр. акад.». — Харків, 2006. — Ч. 7 : Д. І. Багалій про стан та шляхи розвитку української культури. — С. 100—103.

84. Ее территория любви : [к 80-летию М. С. Лапиной] // Милица Сергеевна Лапина — ученый-языковед : биобібліогр. указ. / сост. Ю. Ю. Полякова ; вступ. ст. А. Д. Михилева, Н. М. Березюк ; науч. ред. А. Д. Михилев ; авт. прил. М. С. Лапина ; библиогр. ред. С. Б. Глибицька. — Харьков, 2006. — С. 5—6. — (Ученые Слобожанщины).

Н. М. Березюк

Ректор ХНУ В. С. Бакиров и Н. М. Березюк возлагают цветы к памятнику создателю университета В. Н. Каразину. 2004 г.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ УКРАЇНИ
Харківський державний університет
Центральна наукова бібліотека

БІБЛІОТЕКОЗНАВЕЦЬ
Костянтин Іванович Рубинський
(1860 — 1930)

БІОБІБЛІОГРАФІЧНИЙ ІНДІКС

ХАРКІВ 1998

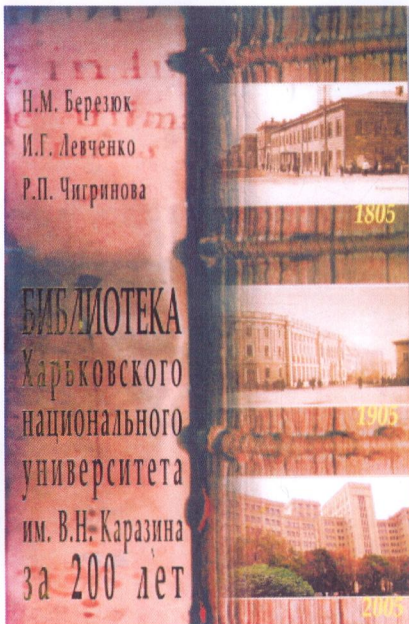
Обложка первого библиографического указателя, посвященного К. И. Рубинскому (Харьков, 1998)

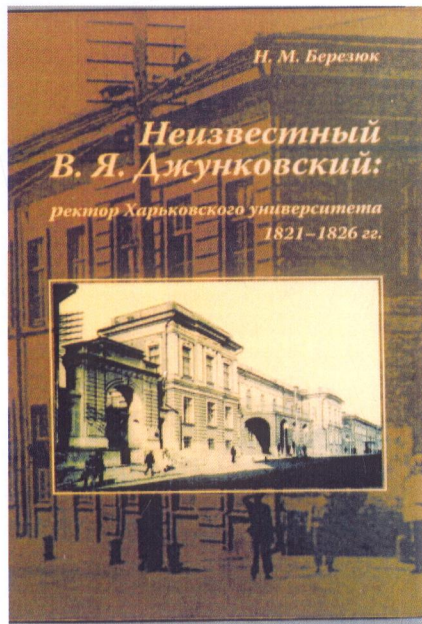
Здание Библиотеки Харьковского университета. 1902 г.

Первые чтения памяти К. И. Рубинского (слева направо: Н. М. Березюк, внучка К. И. Рубинского Л. А. Игошина, дочь К. И. Рубинского А. К. Рубинская, зам. директора ЦНБ И. А. Гуменюк, директор ЦНБ Э. В. Балла). 1996 г.

Обложка книги, посвященной истории библиотеки Харьковского университета, изданной к 200-летию университета (Харьков, 2006)

Обложка книги «Неизвестный В. Я. Джунковский: ректор Харьковского университета 1821–1826 гг.» (Харьков, 2008)

Презентация книги «Библиотека Харьковского национального университета им. В. Н. Каразина за 200 лет» (ХНУ имени В. Н. Каразина, 2006 г.)

Обложка книги «К. И. Рубинский: библиотекарь, библиотековед, библиограф» (Харьков, 2010)

Меморіальна дошка (фото). 2010 г.

Учасники презентації книги «Библиотека Харьковского национального университета им. В. Н. Каразина за 200 лет»

(слева направо: директор ЦНБ И. К. Журавлева, правнук К. И. Рубинского народный артист Украины А. Ю. Рубинский, внучка К. И. Рубинского Л. А. Игошина, Н. М. Березюк, издатель А. Н. Тимченко). 2006 г.

Презентация книги «Неизвестный Джунковский...» (ХНУ имени В. Н. Каразина, 2008 г.)

Открытие мемориальной доски памяти К. И. Рубинского на здании филиала ЦНБ (справа налево: ректор университета В. С. Бакиров, директор ЦНБ И. К. Журавлева, Н. М. Березюк). 2010 г.

Презентация книги «К. И. Рубинский: библиотекарь, библиотековед, библиограф»
 (слева направо: доктор исторических наук, профессор В. В. Кравченко,
 кандидат исторических наук, доцент С. В. Дьячков, доктор исторических наук, профессор,
 декан исторического факультета С. И. Посохов, директор ЦНБ И. К. Журавлева,
 Н. М. Березюк) (ЦНБ ХНУ имени В. Н. Каразина, 2010 г.)

Ректор ХНУ В. С. Бакиров вручает медаль В. Н. Каразина
 Н. М. Березюк. 2010 г.

Медаль
 В. Н. Каразина

Международная научно-практическая конференция, посвященная 125-летию Харьковской государственной научной библиотеки им. В. Г. Короленко (участники конференции: доктор педагогических наук, профессор, заведующая сектором Российской государственной научной библиотеки М. Я. Дворкина, доктор педагогических наук, профессор, президент отделения «Библиотековедение» Международной академии информатизации Организации Объединенных Наций Ю. Н. Столяров) (ХГНБ им. В. Г. Короленко, 2011 г.)

Участники секции истории библиотечного дела конференции, посвященной 125-летию ХГНБ им. В. Г. Короленко. 2011 г.

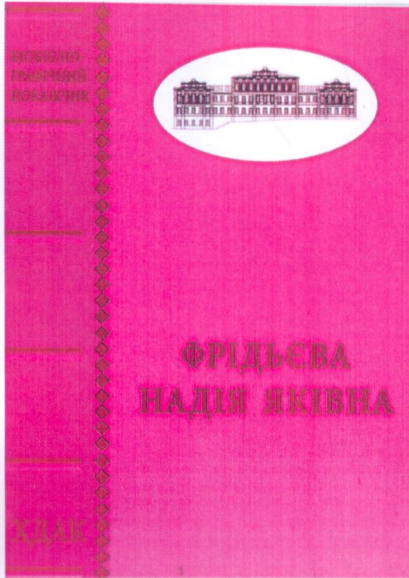

Награждение Почетным знаком Украинской библиотечной ассоциации «За досягнення в українському бібліотекознавстві» (Київ, 2012 г.)

Учасники научної конференції, посвященої 120-літтю відомого бібліотековеда Н. Я. Фридьєвої (Харківська державна академія культури, 2014 г.)

Обложка биобиблиографического указателя
«Надія Яківна Фрідєва» (Харьков, 2015)

Коллектив научно-библиографического отдела
Центральной научной библиотеки Харьковского национального университета
имени В. Н. Каразина. 2015 г.

85. *Ред.*: Михаил Григорьевич Швалб — библиограф Центральной научной библиотеки Харьковского университета : К 80-летию со дня рождения : библиограф. указ. ; избр. ст. / сост. С. Б. Глибицкая ; вступ. ст. В. Д. Прокоповой, В. Н. Граммы ; науч. ред. С. М. Куделко ; ред. И. К. Журавлева, Н. М. Березюк ; библиогр. ред. Ю. Ю. Полякова. — Харьков : ХНУ им. В. Н. Каразина, 2006. — 116 с. (206 назв.) — (Сер.: Лауреаты премии имени К. И. Рубинского).

2007

86. В зеркале истории : «Библиотека Харьковского национального университета им. В. Н. Каразина за 200 лет» : Презентация юбил. издания // *Universitates = Университеты*. — 2007. — № 1. — С. 31—33 с фот.

87. В. Каразин: «Обнимаю тебя, жизнь моя, нежнейшим образом. Молю Бога о твоём здоровье...» : Листи до дружини / підгот. Н. М. Березюк // *Харк. ун-т*. — 2007. — 12 лют.

88. Первый директор «Ленинки» : (К 130-летию Владимира Ивановича Невского) // Библиотека в контексте истории : материалы 7-й междунар. науч. конф., Москва, 3—4 окт. 2007 г. / сост. М. Я. Дворкина ; Рос. гос. б-ка, НИО библиотекосведения, сектор истории библиотечного дела. — Москва, 2007. — С. 259—273. — Библиография В. И. Невского. — С. 271—273 (38 назв.). — (Отечественная история библиотечного дела).

89. Первый директор «Ленинки» Владимир Иванович Невский // *Universitates = Университеты*. — 2007. — № 2. — С. 72—81. — Литература о В. И. Невском. — С. 81 (12 назв.); Основные работы В. И. Невского по библиотекосведению. — С. 81 (25 назв.).

90. Сквозь призму времени : [о презентации кн. «Библиотека Харьковского национального университета за 200 лет» (авт. Н. М. Березюк, И. Г. Левченко, Р. П. Чигринова)] // *Бібл. форум України*. — 2007. — № 1. — С. 27—29 с фот.

2008

91. Неизвестный Джунковский: ректор Харьковского университета 1821—1826 гг. / [вступ. ст. д-ра мед. наук, проф., засл. деятеля науки и техники Украины Н. Яблучанского]. — Харьков : Тимченко А. Н., 2008. — 312 с. : ил.

Из содерж.: *Вехи жизни и деятельности В. Я. Джунковского (1767—1826)*. — С. 7—9; *Неизвестный В. Я. Джунковский: ректор Харьковского университета 1821—1826 гг.* — С. 10—100 : [С. 79—93: о ректоре-библиотекаре (1802—1824); о первом печатном каталоге, сост. В. Я. Джунковским]; *Библиография трудов В. Я. Джунковского и литература о нем*. — С. 101—122 (171 назв.); *Приложения (репринтные издания): Джунковский В. Я. Краткое обозрение врачебной науки с древних и до на-*

ших времен [1811]; Об изящных художествах у греков и влияния их на нравственность : акт. речь [1819] / В. Я. Дзюнкковский. — С. 123—310; Дзюнкковские : генеалогия : [табл. : 142 персоналии]. — На вклейке.

***

92. Д. И. Багалеї та бібліотека Харківського університету: штрихи к портрету ученого // Багаліївський збірник : Акад. Д. І. Багаліїв та бібліотечна справа України : наук. ст. та матеріали / Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка. — Харків, 2008. — С. 56—60, разд. паг.

93. Дивись і згадуй : [книжкові та фотогр. виставки у ЦНБ до Дня випускника] // Харк. ун-т. — 2008. — 20 трав.

94. Единение душ и сердец : (О Дне выпускника Харьк. ун-та) // Universitates = Университеты. — 2008. — № 2. — С. 4—5 : ил.

95. Знову з альма-матер: збережімо історичну пам'ять : [про перший в історії ХНУ День випускника Харк. ун-ту, присвяч. 200-річчю першого випуску] // Бібл. форум України. — 2008. — № 3. — С. 25—27.

96. Исторические параллели в судьбе двух университетских библиотек [Харькова (ЦНБ) и Одессы]: фрагменты истории // Вісн. Одес. нац. ун-ту. — 2008. — Т. 13, вип. 8 : Сер. Бібліотекознавство, бібліографознавство, книгознавство. — С. 48—56. — Бібліогр.: 18 назв.

97. Віра Карапетівна Мазманьянц — бібліотекар, бібліограф, книгознавець : (До 90-річчя з дня народження) : біобібліогр. покажч. : [ст. про життя та діяльність В. К. Мазманьянц ; бібліогр. покажч. ; спогади В. К. Мазманьянц] / вступ. ст. І. К. Журавльової ; уклад. бібліогр. покажч. С. Б. Глибицька ; наук. ред. Н. М. Березюк ; бібліогр. ред. Ю. Ю. Полякова. — Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2008. — 47 с. : 6 л. іл. — Бібліографія. — С. 10—19 (108 назв.). — (Сер.: Лауреати премії імені К. І. Рубинського).

2009

98. Времена не выбирают... : Библиотековед Н. Я. Фридыева (1894—1982) // Библиотека в контексте истории : материалы 8-й междунар. науч. конф., Москва, 5—6 окт. 2009 г. — Москва, 2009. — С. 275—283.

99. Василь Якович Дзюнківський — перший каталогознавець в Україні / Н. М. Березюк, В. В. Седих // Вісн. Кн. палати. — 2009. — № 3. — С. 49—51.

100. Історик і бібліограф Ольга Дмитрівна Багаліїв-Татарінова // Бібл. форум України. — 2009. — № 4. — С. 39—44.

101. Каразин — внук Каразіна : [о художнику і писателі Н. Н. Каразіні (1842—1908)] / Н. М. Березюк // Universitates = Университеты. — 2009. — № 2. — С. 48—55 : ил.

102. К. И. Рубинский и Л. Б. Хавкина — основоположники Харьковской библиотечной школы: фрагменты истории // Науч. и техн. б-ки. — 2009. — № 5. — С. 93—103.

103. К истории книжных печатных каталогов: Каталог В. Я. Джунковского / Н. М. Березюк, В. В. Седых // Вестн. Библ. Ассамблеи Евразии. — 2009. — № 1. — С. 76—81.

104. Лунають романси Стефана Делюсто // Харк. ун-т. — 2009. — 31 берез.

О презентации в ЦНБ книги Л. Г. и Р. А. Делюсто «Иной есть мир... : Композитор и его время», посвященной выпускнику юридического факультета Харьковского университета С. Ф. Делюсто. Книга была подарена библиотеке.

2010

105. К. И. Рубинский: библиотекарь, библиотековед, библиограф (1860—1930). — Харьков : Тимченко, 2010. — 320 с. : ил.

Из содерж.: Основные даты жизни и деятельности К. И. Рубинского. — С. 7—9; К. И. Рубинский: библиотекарь, библиотековед, библиограф (1860—1930). — С. 10—108; Библиографический указатель : Труды К. И. Рубинского и литература о нем. — С. 109—169 (296 назв.); Приложения (репринтные издания): Рубинский К. И. Положение вопроса о библиотечном персонале в Западной Европе и у нас; Культурная роль библиотеки и задачи библиотековедения; Причины неустройства наших академических библиотек; Положение библиотечного дела в России и других государствах; Значение Д. И. Багаля в истории библиотечного дела; Условия труда в научных библиотеках; Чи варто об'єднувати? / К. И. Рубинский. — С. 170—298.

***

106. Вспоминаем, чтоб никогда не забыть : [к 150-летию К. И. Рубинского] // Библиотековедение. — 2010. — № 6. — С. 70—75 : ил. — Фото автора.

107. В. Я. Джунковский: первый историк отечественной медицины, профессор, библиотекарь и библиограф (1767—1826) // Матеріали ювілейної конф., присвяч. 90-річчю Наукової бібліотеки Харківського національного медичного університету. — Харків, 2010. — С. 44—49.

108. Ее территория любви : [о М. С. Лапиной] // Университет в моей жизни / М. С. Лапина. — Харьков, 2010. — С. 5—7.

109. Исторические параллели в судьбах университетских библиотек Одессы и Харькова // Вісн. ХНУ ім. В. Н. Каразіна. — 2010. — № 908 : Сер. : Історія. — Вип. 42. — С. 312—323.

110. Повернення з небуття : [про бібліотекознавця К. І. Рубинського та встановлення меморіальної дошки його пам'яті на старій будівлі унів.

б-ки, яке відбудеться 30 вересня 2010 р.] // Слобід. край. — 2010. — 9 верес. — С. 10.

111. К. И. Рубинский: возвращение в историю: [о презентации кн. Н. М. Березюк «К. И. Рубинский — библиотечарь, библиотечковед, библіограф (1860—1930)» в рамках междунар. конф. «Библиотеки высших учебных заведений Украины на пути к мировому информационному пространству»] // Universitates = Университеты. — 2010. — № 2. — С. 77.

112. Слобожанщина повертає імена: Із виступу на круглому столі «Від Слобідсько-Української губернії до Харківської області — 245 років» // Харк. ун-т. — 2010. — 14 верес.

113. Университет вспоминает забытые имена: [о К. И. Рубинском и презентации книги, ему посвященной] // Веч. Харьков. — 2010. — 5 июня. — С. 4. — Без подписи.

114. Хліб всьому голова: [про бібліотечаря ЦНБ, учаснищу Великої Вітч. війни К. Г. Федотову] // Харк. ун-т. — 2010. — 4 трав.

2011

115. Бинти та йод замість книжок і конспектів: історія фронтової медсестри: [про Л. О. Жаворонкову, медсестру часів Великої Вітч. війни, у майбутньому — бібліографа, проректора Харк. акад. культури] / В. Грипась, Н. Березюк // Слобід. край. — 2011. — 22 жовт. — С. 13 з фот.

116. Бібліотечознавець Костянтин Рубинський: життя і доля // Вісн. Кн. палати. — 2011. — № 4. — С. 46—49.

117. Велике бачиться на відстані (до 150-річчя з дня народження К. І. Рубинського — фундатора Харківської школи бібліотечознавства) // Вісн. Харк. держ. акад. культури: зб. наук. пр. — 2011. — Вип. 34. — С. 73—82.

118. Джунковський Василь Якович // Українські бібліографи: Біограф. відомості. Проф. діяльність. Бібліографія / Держ. закл. «Нац. парлам. б-ка України»; авт.-уклад. Н. І. Абдуллаєва; наук. ред. В. О. Кононенко. — Київ, 2011. — Вип. 3. — С. 44—45.

119. Опередивший время: бібліотечарь, бібліотечковед и бібліограф К. И. Рубинский // Universitates = Университеты. — 2011. — № 3. — С. 68—76: ил.

120. Рубинський Костянтин Іванович // Українські бібліографи: Біограф. відомості. Проф. діяльність. Бібліографія / Держ. закл. «Нац. парлам. б-ка України»; авт.-уклад. Н. І. Абдуллаєва; наук. ред. В. О. Кононенко. — Київ, 2011. — Вип. 3. — С. 114—116.

121. К. И. Рубинский — бібліотечарь и бібліотечковед: личность на фоне истории // Короленківські читання — 2010: матеріали наук.-практ. конф., 7—8 жовт. 2010 р. — Харків, 2011. — С. 64—67.

122. Л. Б. Хавкина и К. И. Рубинский: страницы истории / Н. М. Березюк // Від XIX до XXI ст.: трансформація бібліотек у контексті розвитку суспільства: До 125-річчя Харк. держ. наук. б-ки ім. В. Г. Короленка: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 12—14 жовт. 2011 р. / [ХДНБ ім. В. Г. Короленка; уклад. О. П. Куніч; ред. кол. : В. Д. Ракитянська та ін.]. — Харків, 2011. — С. 65—74.

2012

123. Боляче... : [23 серпня 2012 р. пішла з життя Клавдія Григорівна Федотова, остання з колективу ЦНБ учасниця Великої Вітч. війни] // Харк. ун-т. — 2012. — 9 жовт. з фот.

124. Повернення з непам'яті: В. Я. Джунковський (1767—1826) — перший історик вітчизняної медицини, бібліотекар і бібліограф // Медичні бібліотеки України в сучасному світі науки, культури, освіти: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., Полтава, 16—17 трав. 2012 р. — Полтава, 2012. — С. 60—63.

125. К. И. Рубинский и становление Харьковской библиотечной школы // Українське бібліотекознавство в історичному вимірі : до 140-річчя від дня народження Л. Б. Хавкіної : (за матеріалами Міжнар. наук. читань з нагоди 105-ї річниці відділу бібліотекознавства) / [ХДНБ ім. В. Г. Короленка; уклад. О. П. Куніч]. — Харків, 2012. — С. 44—54.

2013

126. Имя, достойное памяти: [об известном ученом, выпускнике Харьк. ун-та П. И. Кеппене (1793—1864) и его библиогр. деятельности: К 220-летию со дня рождения] // Universitates = Университеты. — 2013. — № 1. — С. 82—91 : ил. — Библиогр.: 25 назв.

127. Петр Иванович Кеппен (1793—1864) — один из первоклассных русских библиографов и разносторонних ученых (к 220-летию со дня рождения) // Бібл. форум України. — 2013. — № 2. — С. 42—49.

128. Невідомий бібліограф: академік І. Срезневський (1812—1880) // Бібл. планета. — 2013. — № 4. — С. 27—30. — Бібліографічні роботи І. Срезневського, література про вченого. — С. 30 (29 назв).

129. Покоління фундаторів бібліотечної освіти в Україні: до 110-річчя Олександра Артемовича Майбороди (1903—1985) / Ніна Березюк, Алла Соляник // Вісн. Кн. палати. — 2013. — № 9. — С. 36—39 з фот. — Бібліогр.: 25 назв.

130. У истоков славянской библиографии (к 200-летию академика Измаила Ивановича Срезневского) // Библиотека в контексте истории: материалы 10-й Всерос. с междунар. участием науч. конф., Москва, 3—4 окт. 2013 г. / [сост. М. Я. Дворкина; Рос. гос. б-ка, НИО библиотековедения, Отд-ние библиотековедения Междунар. акад. информатиза-

ции].— Москва, 2013. — Ч. 1. — С. 276—289. — Библиогр.: с. 286—289 (50 наим.).

131. *Ред.*: Бібліографічні видання Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету за 200 років (1807—2007): покажчик / авт. вступ. ст. В. М. Грамма, М. Г. Швалб, С. Б. Глибицька; уклад. М. Г. Швалб, Р. А. Ставинська, В. Д. Прокопова, С. Б. Глибицька, С. Р. Марченко; наук. ред. д-р філол. наук, проф. І. Я. Лосієвський; ред. Н. М. Березюк; бібліогр. ред. Ю. Ю. Полякова. — Харків: [ХНУ імені В. Н. Каразіна], 2013. — 64 с. (510 назв.). — Імен. покажч. — Темат. покажч.

2014

132. Великий потенціал маленького музею: Музей праць учених арківського національного університету імені В. Н. Каразіна // Луньовські читання: матеріали наук.-практ. семінарів (2010—2014 рр.). — Харків, 2014. — С. 76—78.

133. Видання, що не має аналогів: [рецензія] // Короленківські читання, 2013: «Бібліотеки, музеї, архіви у медіа-просторі регіону»: матеріали XVI Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 24 жовт. 2013 р.). — Харків, 2014. — Ч. 2. — С. 63—65. — Рец. на кн.: Історія бібліотечної справи в Україні: навч. посіб. / В. В. Седих. — Харків: ХДАК, 2013. — 212 с.

134. Видатний вітчизняний бібліограф Михайло Федорович Комаров (до 170-річчя від дня народження) // Бібл. форум України. — 2014. — № 2. — С. 36—41. — Бібліогр.: 39 назв.

135. Від земського бібліотекаря до ученого: До 120-річчя від дня народження видатного укр. бібліотекознавця Н. Фрідьєвої // Бібл. планета. — 2014. — № 4. — С. 34—37. — Бібліогр.: 32 назви.

136. [Родовід Каразіних / склали Н. М. Березюк, Л. О. Дешко] // Основа. Каразіни: зб. ст. / Лариса Дешко. — Київ, 2014. — С. 169.

2015

137. Библиотековед Надежда Яковлевна Фридьева: опыт библиогр. исслед.: (К 120-летию со дня рождения) / Нина Березюк, Алла Соляник // Науч. и техн. б-ки. — 2015. — № 1. — С. 81—96. — Библиогр.: 41 назв.

138. Достойные своего рода (к семейному портрету Каразиных) // В. Н. Каразін. Діалоги у часі й просторі: дослідження і матеріали / ХНУ В. Н. Каразіна; [уклад. О. І. Вовк, С. М. Куделко; наук. ред. проф. С. І. Посохов]. — Харків, 2015. — С. 192—206.

139. Родословная Каразиных: [генеал. таблиця: 30 персоналий / реконструкція Н. М. Березюк] // В. Н. Каразін. Діалоги у часі й просторі: дослідження і матеріали / ХНУ В. Н. Каразіна; [уклад. О. І. Вовк, С. М. Куделко; наук. ред. проф. С. І. Посохов]. — Харків, 2015. — С. [3] вклейки.

140. И я завидую себе : (К 120-летию выдающегося библиотековеда Н. Я. Фридьевой) // Бібл. форум України. — 2015. — № 2. — У друці.

141. Історія Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна за 210 років (1804—2014) : бібліогр. покажч. / уклад. М. Г. Швалб, Ж. П. Корнева, Р. А. Ставинська, В. Д. Прокопова, С. Б. Глибицька, Н. М. Березюк, С. Р. Марченко, Ю. Ю. Полякова ; вступ. ст. І. К. Журавльової ; наук. ред. В. М. Грамма ; відп. ред. І. К. Журавльова ; ред. О. С. Журавльова ; бібліогр. ред. Ю. Ю. Полякова. — Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. — Подано до друку.

142. Надія Яківна Фридьєва — бібліотекознавець, педагог, фундатор вищої бібліотечної освіти в Україні / Н. М. Кушнарєнко, А. А. Соляник, Н. М. Березюк // Фридьєва Надія Яківна (до 120-річчя від дня народження) : біобібліогр. покажч. / Харк. держ. акад. культури ; [уклад. С. В. Євсеєнко, Н. М. Березюк ; наук. ред. Н. М. Кушнарєнко]. — Харків, 2015. — С. 7—12.

143. Фридьєва Надія Яківна (до 120-річчя від дня народження) : біобібліогр. покажч. / Харк. держ. акад. культури ; [уклад. С. В. Євсеєнко, Н. М. Березюк ; наук. ред. Н. М. Кушнарєнко]. — Харків : ХДАК, 2015. — 76, [4] с. : фотоіл. — (Видатні педагоги Харківської державної академії культури); (К биобиблиографии деятелей библиотековедения).

144. «...Я ишу заступить скромную вакансию библиотекаря...» : Василий Назарович Каразин (1773—1842), основатель университетской библиотеки : К 210-й годовщине открытия Центр. науч. б-ки Харьк. нац. ун-та имени В. Н. Каразина / Ирина Журавлева, Нина Березюк // Бібл. форум України. — 2015. — С. 61—65.

145. *Ред.*: Ректори Харківського університету (1805—2011) / уклад. В. Д. Прокопова, Р. А. Ставинська, М. Г. Швалб, Б. П. Зайцев, С. М. Куделко, С. І. Посохов, С. Б. Глибицька, Ю. Ю. Полякова ; ред. кол. : В. С. Бакіров (голов. ред.) ; наук. ред. С. М. Куделко ; ред. Н. М. Березюк, А. О. Давидова, О. С. Журавльова ; бібліогр. ред. С. Б. Глибицька, Ю. Ю. Полякова. — 2-е вид., перероб. і допов. — Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. — Подано до друку.

146. Вчений і бібліографія: внесок вчених та випускників Харківського університету у вітчизняну бібліографію : біобібліогр. довід. — В роботі.

ЛИТЕРАТУРА О Н. М. БЕРЕЗЮК

147. [О выходе в свет указателя «Бібліотекознавець К. І. Рубинський (1860—1930)» (сост. Н. М. Березюк)] // Библиография : проф. журн. — 1998. — № 5. — С. 111.

148—150. Відгуки на кн.: Бібліотекознавець К. І. Рубинський (1860—1930) : біобібліогр. покажч. / уклад. Н. М. Березюк ; бібліогр. ред. В. Д. Прокопова ; за ред. Е. В. Балла. — Харків : РА, 1998. — 68 с. з фот.— (Сер.: Видатні постаті в історії Харківського університету).

148. Грамма В. К. І. Рубинський / В. Грамма // Харк. ун-т. — 1999. — 4 трав. з фот.

149. Логачева Р. Люди завидовали мне... / Р. Логачева // Веч. Харьк. ков. — 1999. — 13 марта.

150. Пам'яті бібліотекознавця // Харк. ун-т. — 1999. — 25 трав.

151. Столяров Ю. Н. 40 лет на профессиональном поприще : [рецензія] / Ю. Н. Столяров // Мир библиографии. — 1999. — № 2. — С. 83—84. — Рец. на кн.: Бібліотекознавець К. І. Рубинський (1860—1930) : біобібліогр. покажч. / уклад. Н. М. Березюк ; бібліогр. ред. В. Д. Прокопова ; за ред. Е. В. Балла. — Харків : РА, 1998. — 68 с. з фот. — (Сер.: Видатні постаті в історії Харківського університету).

152. Березюк Ніна Михайлівна : [короткі біогр. та бібліогр. відомості] // Друковані праці викладачів та співробітників Харківської державної академії культури (1947—1998) : біобібліогр. покажч. / Харк. держ. акад. культури ; [уклад. С. В. Євсеєнко та ін.]. — Харків, 2000. — Ч. 1. — С. 14.

153. Лапіна М. Така публікація піднімає престиж : [Відгук на ст. Н. М. Березюк «Повернені з непам'яті»: (Про О. Д. Багалій)] / М. Лапіна // Харк. ун-т. — 2001. — 27 лют.

154. Павлова Т. Г. Треті Багаліївські читання в Харківському гуманітарному інституті «Народна українська академія», 6 листоп. 2001 р. / Т. Г. Павлова // Укр. іст. журн. — 2001. — № 2. — С. 152—154.

С. 153: о докладе Н. М. Березюк, посвященном О. Д. Багалей-Татариновой.

155. Ківшар Т. Наукове видання бібліотеки Харківського державного університету : [рецензія] / Т. Ківшар, Л. Одинока // Студії з архівної справи та документознавства. — Київ, 2002. — Т. 8. — С. 262—265. — Рец. на кн.: Бібліотекознавець К. І. Рубинський (1860—1930) : біобібліогр. покажч. / уклад. Н. М. Березюк ; бібліогр. ред. В. Д. Прокопова ; за ред. Е. В. Балла. — Харків : РА, 1998. — 68 с. з фот. — (Сер.: Видатні постаті в історії Харківського університету).

156. Кушнарєнко Н. М. Вагомий внесок у царину досліджень історії вузівських бібліотек м. Харкова : [рецензія] // Вісн. Харк. держ. академії культури : зб. наук. пр. — Харків, 2002. — Вип. 9. — С. 265—267. — Рец. на кн.: Очерки истории вузовских библиотек г. Харькова / Укр. нар. акад. ;

[под общ. ред. В. И. Астаховой ; науч. ред. Н. М. Березюк]. — Харьков, 2001. — 528 с.

157. Лапина М. С. Слово о библиотеке : (Вместо рецензии...) / М. С. Лапина // Новый коллегіум. — 2002. — № 3. — С. 58—61. — Рец. на кн.: Очерки истории вузовских библиотек г. Харькова / Укр. нар. акад. ; [под общ. ред. В. И. Астаховой ; науч. ред. Н. М. Березюк]. — Харьков, 2001. — 528 с.

С. 58, 61: о Н. М. Березюк.

158. Харків ХХ століття : бібліогр. покажч. : у 2 вип. Вип. 1—2 / Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка ; [уклад. В. О. Ярошик, Н. І. Полянська, Т. В. Гологорська та ін.]. — Харків, 2003. — 800 с.

Ссылки на работы Н. М. Березюк (№ 4211, 5782, 6000, 7310, 1759, 1764).

159. Дворкина М. Я. Международная научная конференция историков библиотечного дела / М. Я. Дворкина // Библиотековедение. — 2004. — № 1. — С. 126—128.

С. 127: о докладе Н. М. Березюк, посвященном К. И. Рубинскому.

160. Кушнарченко Н. Фундатор бібліотечно-інформативної освіти в Україні : [рецензія] / Н. Кушнарченко, М. Каністратенко // Вісн. Кн. палати. — 2004. — № 8. — С. 17—19. — Рец. на ст.: Підготовка фахівців ХДАК без відриву від виробництва / Н. М. Березюк, В. А. Мільман // Вісн. ХДАК : зб. наук. пр. — 2000. — Вип. 3. — С. 189—201.

161. Холманская Л. Неизвестные истории рода Каразиных / Л. Холманская // Веч. Харьков. — 2004. — 1 апр.

О родословной Каразиных, составленной главным библиографом ЦНБ Н. М. Березюк.

162. «Я смело могу стать перед судом потомков» : Каразинский сб. / предисл. Е. Узбек, В. Грамма, Н. Беляков, В. Свич ; сост. И. К. Журавлева, Е. А. Узбек. — Харьков : Майдан, 2004. — 452 с.

С. XVII—XIX: об исследовании главного библиографа ЦНБ Н. М. Березюк жизни и деятельности наследников В. Н. Каразина.

163. Библиотеквед Ніна Михайлівна Березюк : биобібліогр. указ. / сост. В. Д. Прокопова, С. Б. Глибицкая ; вступ. ст. В. Г. Мохонько ; науч. ред. С. И. Посохов ; бібліогр. ред. Ю. Ю. Полякова ; под ред. И. Г. Левченко. — Харьков : ЦНБ ХНУ, 2005. — 20 с. (86 наим.) ; 4 с. : ил. — [(Сер.: Лауреаты премии имени К. И. Рубинского)].

Из содерж.: Жизнь, посвященная Книге! : [о жизн. и творч. пути Н. М. Березюк] / В. Г. Мохонько. — С. 5—9.

2-е изд.: Харьков : ЦНБ ХНУ, 2007. — 20 с.

164. Мохонько В. Г. Бібліотекознавець Ніна Михайлівна Березюк / В. Г. Мохонько // Короленківські читання, 2005 : матеріали наук.-практ. конф. / Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка ; уклад. Л. М. Багрянцева. — Харків, 2005. — С. 34—38.

165. Станчев М. Происхождение В. Н. Каразина: источниковедческие и историографические аспекты / Михаил Станчев // Василий Каразин : Живот и дейност : (По случаю 200 години от основаването на Харк. нац. ун-т «В. Н. Каразин»). — София, 2005. — С. 202 —218.

С. 214: о Н. М. Березюк.

166. Глибицкая С. Б. Берегите ключ, или Путь библиографии в Харьковском университете : (К 80-летию науч.-библиогр. отдела ЦНБ) / С. Б. Глибицкая // Universitates = Университеты. — 2006. — № 1. — С. 67—75 с фот.

С. 73: о Н. М. Березюк — лауреате премии К. И. Рубинского.

167. Глибицкая С. Б. Библиография как судьба : (К 80-летию М. Г. Швалба) / С. Б. Глибицкая // Universitates = Университеты. — 2006. — № 4. — С. 96—103.

С. 102: о Н. М. Березюк.

168. Делюсто Л. Г. Иной есть мир... : Композитор Стефан Делюсто и его время / Л. Г. Делюсто, Р. А. Делюсто. — Санкт-Петербург : Композитор*Санкт-Петербург, 2007. — 134 с. : фотоил., ноты.

С. 32: о Н. М. Березюк.

169. Дивногорцев А. Л. Книга о старейшей университетской библиотеке Украины : [рецензия] / А. Л. Дивногорцев // Вестн. Библ. Ассамблеи Евразии. — 2007. — № 4. — С. 82—86. — Рец. на кн.: Библиотека Харьковского национального университета им. В. Н. Каразина за 200 лет / Березюк Н. М., Левченко И. Г., Чигринова Р. П. — Харьков : ЧП Тимченко А. Н., 2006. — 390 с. : ил.

170. Іваніна М. Хронічно закохана... : [про головного бібліографа ЦНБ Н. М. Березюк / М. Іваніна // Харк. ун-т. — 2007. — 2 січ. (№ 1). — (Жінки університету).

171. Мигаль Б. К. Ювілейне видання [з історії Центральної наукової бібліотеки ХНУ ім. В. Н. Каразіна за 200 років : рецензія] / Б. К. Мигаль // Харк. ун-т. — 2007. — 29 січ. — Рец. кн: Библиотека Харьковского национального университета им. В. Н. Каразина за 200 лет / Березюк Н. М., Левченко И. Г., Чигринова Р. П. — Харьков : ЧП Тимченко А. Н., 2006. — 390 с. : ил.

172. Бібліотечна справа і бібліотекознавство України (2001—2005) : наук.-допоміж. бібліогр. покажч. / Нац. парлам. б-ка України ; ХДНБ ім. В. Г. Короленка. — Київ, 2008. — 235 с.

О Н. М. Березюк см. именной указатель.

173. Здановська В. 105-та річниця заснування відділу бібліотекознавства Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка / В. Здановська // Бібл. вісн. — 2008. — № 4. — С. 51—52.

С. 51: Н. М. Березюк о вкладе К. И. Рубинского в создание Харьковской школы библиотековедения.

174. Круглова В. В. Про видавничий проект Асоціації випускників, [монографію Н. М. Березюк «Неизвестный Джунковский: ректор Харьковского университета 1821—1826 гг.»] / В. В. Круглова // *Universitates = Университеты*. — 2008. — № 2. — С. 59—60.

175. Астахова Е. Удовольствие и польза ... гарантированы : [рецензія] / Е. Астахова // *Новый коллегіум*. — 2009. — № 1. — С. 73—74. — Рец. на кн.: *Неизвестный Джунковский: ректор Харьковского университета 1821—1826 гг.* / Н. М. Березюк. — Харьков : Тимченко А. Н., 2008. — 312 с. : ил.

176. Дешко Л. О. Каразінська каплиця : Історія. Фотографії. Документи / Л. О. Дешко. — Київ : Видавець Андрощук П. С., 2009. — 84 с. : іл.

С. 6, 8, 9, 20: о вкладе Н. М. Березюк в каразиноведение.

177. Дубровіна Л. А. Бібліотечна справа України в ХХ столітті / Л. А. Дубровіна, О. С. Онищенко ; НАНУ, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т рукопису. — Київ, 2009. — 530 с.

С. 25: о Н. М. Березюк.

178. Потапова Н. И. Рубинский Константин Иванович / Н. И. Потапова // *Корочанский край : краевед. журн.* — Короча [Курск. обл., РФ], 2009. — № 2. — С. 43—45.

С. 45: ссылка на работу Н. М. Березюк, использованную для написания статьи.

179. Рогова П. І. Педагогічні бібліотеки України (друга половина ХІХ — 20-ті рр. ХХ ст.) / П. І. Рогова ; АПН України ; ДННБ України ім. В. О. Сухомлинського. — Київ : Четверта хвиля, 2009. — 270 с.

С. 26, 31: об исследованиях Н. М. Березюк по истории создания Центральной научно-учебной библиотеки (название библиотеки Харьковского университета в 1920-е гг).

180. Дивногорцев А. Л. Первая книга о первом директоре / А. Л. Дивногорцев // *Мир библиографии*. — 2010. — № 4. — С. 69—72. — Рец. на кн.: К. И. Рубинский: библиотекарь, библиотековед, библиограф (1860—1930) / Н. М. Березюк. — Харьков : Тимченко, 2010. — 320 с. : ил.

181. Журавльова І. Міжнародна науково-практична конференція «Бібліотеки вищих навчальних закладів України на шляху до світового інформаційного простору» / І. Журавльова // *Бібл. форум України*. — 2010. — № 3. — С. 26—28.

С. 28: о презентации книги главного библиографа ЦНБ Н. М. Березюк, посвященной К. И. Рубинскому.

182. Лапина М. С. Душа университета — ЦНБ : (Воспоминания читателя с полувековым стажем) / М. С. Лапина // *Университет в моей жизни* / М. С. Лапина. — Харьков, 2010. — С. 289—298.

С. 298: о Н. М. Березюк.

183. Медвідь В. З поверненням, Костянтині Івановичу! : [про встановлення пам'ятної дошки та книгу Н. М. Березюк, присвяч. К. І. Рубинському] / В. Медвідь // *Слобід. край*. — 2010. — 20 листоп. — С. 13.

184. Узбек О. Ваш вихід, пане Рубинський! : [про презентацію кн. Н. М. Березюк «К. И. Рубинский: библиотекарь, библиотековед, библиограф (1860—1930)»] / О. Узбек // *Голос України*. — 2010. — 19 черв. — С. 19.

185. Университеты вспоминают забытые имена : [о презентации кн. Н. М. Березюк «К. И. Рубинский: библиотекарь, библиотековед, библиограф (1860—1930)»] // *Веч. Харьков*. — 2010. — 5 июня.

186. Березюк Нина Михайловна // *Краеведы Харьковщины : биограф. справ.* / [сост. В. О. Соловьев и др.]. — Харьков, 2011. — С. 13.

187. Василець Т. Асоціація випускників / Т. Василець // *Харк. ун-т*. — 2011. — 5 квіт.

О выступлении на отчетно-выборной конференции главного библиографа ЦНБ Н. М. Березюк.

188. Глибицька С. Б. Березюк Ніна Михайлівна / С. Б. Глибицька // *Українські бібліографи : Біограф. відомості. Проф. діяльність. Бібліографія / Держ. закл. «Нац. парлам. б-ка України» ; авт.-уклад. Н. І. Абдуллаєва ; наук. ред. В. О. Кононенко*. — Київ, 2011. — Вип. 3. — С. 14—17.

189. Дивногорцев А. Л. Знаменательное событие в библиотечной истории России (к 100-летию Первого Всероссийского съезда по библиотечному делу) / А. Л. Дивногорцев // *Вестн. Библ. Ассамблеи Евразии*. — 2011. — № 2. — С. 86—91.

С. 89, 91: об исследованиях Н. М. Березюк.

190. Дивногорцев А. Сто лет как миг единый : Юбилею I Всерос. съезда по библ. делу посвящается / А. Дивногорцев // *Библиотека*. — 2011. — № 12. — С. 53—56.

С. 55: о книге «К. И. Рубинский: библиотекарь, библиотековед, библиограф» (авт. Н. М. Березюк) (Харьков, 2010).

191. Єршова Т. І. Бібліотечна історія : [видатні історичні особистості Харкова XIX ст. : К. І. Рубинський : Зустріч з голов. бібліографом ЦНБ ХНУ ім. В. Н. Каразіна Н. М. Березюк у Харк. автодорож. ін-ті] // *Автодорожник / ХАДІ*. — 2011. — 3 берез. (№ 3).

192. Ківшар Т. І. Українська бібліотечна біографіка ХХ — початку ХХІ ст.: етапи й тенденції розвитку / Т. І. Ківшар // *Українська біографістика = Biographistica Ukrainica : зб. наук. пр. / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т біограф. дослідж. ; [редкол. : Т. І. Ківшар (голов. ред.) та ін.]*. — Київ, 2011. — Вип. 8. — С. 98—148.

С. 120—122, 124: об дослідженні головним бібліографом Н. Березюк вклада К. И. Рубинського, Н. Я. Фридьєвой и В. Я. Джунковського в отечественное библиотековедение.

С. 139, 141: об указателе, посвященном К. И. Рубинскому (составитель Н. М. Березюк), который свидетельствует о появлении нового вида изданий в области библиотечно-библиографической биографики.

193. Кушнарченко Н. Відомий український дослідник, педагог, бібліограф : [до 75-річчя Н. М. Березюк] / Н. Кушнарченко, А. Соляник // Бібл. форум України. — 2011. — № 1. — С. 61—63.

194. Новикова О. «Бібліотекарем року — 2010» [стала головний бібліограф ЦНБ Н. М. Березюк] / О. Новикова, А. Галат // Харк. ун-т. — 2011. — 22 лют.

195. Полкан О. Знакові події : [про відкриття меморіальної дошки пам'яті бібліотекознавця К. І. Рубинського, книгу про нього і відзначення Н. М. Березюк медаллю В. Н. Каразіна і дипломом «Бібліотекар року»] // Харк. ун-т. — 2011. — 8 лют.

196. Положення про почесну відзнаку Української почесної асоціації «За внесок в бібліотекознавство»: [в 2011 р. нагороду отримала Н. М. Березюк] // Українська бібліотечна асоціація : Нагороди, відзнаки. — Режим доступу : ula.org.ua/ua/nagorodi-vidznaki/499-za-vnesok-v-bibliotekoznavstvo. — Загол. з екрану.

197. Бібліографознавство України (2006—2010) : наук.-допоміж. бібліогр. покажч. / Нац. парлам. б-ка України ; [уклад. Л. А. Кухар ; наук. ред. Н. І. Тертичка]. — Київ, 2012. — 232 с.

С. 21: в указатель вошли труды Н. М. Березюк.

198. Бондаренко С. Нові джерела з історії читання ХІХ — початку ХХ ст. у фондах Центральної наукової бібліотеки ХНУ ім. В. Н. Каразіна / С. Бондаренко // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії : зб. наук. праць. — 2012. — Вип. 15. — С. 239—246.

С. 240, 245: о трудах Н. М. Березюк.

199. Деус О. Н. М. Березюк [за внесок у бібліотекознавство нагороджено почесною відзнакою Української бібліотечної асоціації] / О. Деус // Харк. ун-т. — 2012. — 3 січ.

200. Куніч О. Академік Д. І. Багалій та бібліотечна справа України (за матеріалами «Багаліївського збірника...») / О. Куніч // Українське бібліотекознавство в історичному вимірі : до 140-річчя від дня народження Л. Б. Хавкіної : (за матеріалами Міжнар. наук. читань з нагоди 105-ї річниці відділу бібліотекознавства) / Держ. закл. «Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка» ; [уклад. О. П. Куніч]. — Харьков, 2012. — С. 54—59.

С. 56: цитируется Н. М. Березюк.

201. Тарарина Т. П. Разные судьбы. Мои Поповы. Род Рубинских (1811—2011) : По арх. док., письмам, воспоминаниям / Т. П. Тарарина. — Москва, 2012. — 384 с. : ил.

С. 6, 10, 16, 19, 176—178, 181, 185—187: о Н. М. Березюк; с. 263: Н. М. Березюк на общем фото.

202. Шейко В. Харківська наукова школа книгознавства, бібліотекознавства та бібліографознавства: система комунікативних зв'язків / В. Шейко, Н. Кушнарченко, А. Соляник // Вісн. Кн. палати. — 2012. — № 10. — С. 45—48.

С. 46, 47: о трудах Н. М. Березюк.

203. Библиотека в контексте истории : материалы 10-й Всерос. с междунар. участием науч. конф., Москва, 3—4 окт. 2013 г. : [указатели к сборникам «Библиотека в контексте истории» (1995—2013 гг.)] / [сост. М. Я. Дворкина ; Рос. гос. б-ка, НИО библиотековедения, Отд-ние библиотекведения Междунар. акад. информации]. — Москва : Пашков дом, 2013. — 52 с.

С. 4, 42: *указаны статьи Н. М. Березюк (5 статей).*

204. Історія бібліотечної справи та бібліографії : ретроспект. бібліогр. покажч. публікацій середини ХІХ — початку ХХІ ст. : у 2 т. / Нац. парлам. б-ка України. — Київ, 2013. — Т. 1—2.

Т. 1, с. 207—208; т. 2, с. 195: *о трудах Н. М. Березюк (14 работ).*

205. «Короленківські читання» (1998—2012) : покажчик змісту / ХДНБ імені В. Г. Короленка; [уклад. Н. І. Капустіна, О. В. Непочатова; ред. С. М. Мищенко; відп. за вип. В. Д. Ракитянська]. — Харків, 2013. — 54 с.

О Н. М. Березюк см. Именной указатель.

206. Короленківські читання, 2013 : «Бібліотеки, музеї, архіви у медіа-просторі регіону» : програма Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 24 жовт. 2013 р.). — Харків, 2013. — 26 с.

С. 18: *о презентации издания «История библиотечной справи в Украине» (авт. В. В. Седых) и участие в ней Н. М. Березюк.*

207. Лазаренко Н. Конкурс «Библиотекарь года» / Наталия Лазаренко // Бібл. форум України. — 2013. — № 3. — С. 18—20.

Звание и диплом «Библиотекарь года» присуждены Н. М. Березюк за книгу «К. И. Рубинский: библиотекарь, библиотековед, библиограф (1860—1930)» (Харьков, 2010).

208. Лапина М. С благодарной памятью о К. И. Рубинском / М. Лапина, Н. Семейкина // Бібл. форум України. — 2013. — № 1. — С. 51—54. — Рец. на кн.: К. И. Рубинский: библиотекарь, библиотековед, библиограф (1860—1930) / Н. М. Березюк. — Харьков : ЧП Тимченко А. Н., 2010. — 322 с. — Репринт. изд. работ К. И. Рубинского. — Фотоматериалы.

209. Сєдих В. В. Історія бібліотечної справи в Україні : навч. посіб. / В. В. Сєдих. — Харків : ХДАК, 2013. — 213 с.

С. 74, 193—194: *об историографе библиотечного дела Н. М. Березюк; с. 201—202: перечень основных работ Н. М. Березюк (9 названий) в списке источников.*

210. Дешко Л. Основа. Каразіни : зб. ст. / Лариса Дешко. — Київ : Видавець Андрощук П. С., 2014. — 171 с.

С. 6: *о Н. М. Березюк.*

211. Давидова І. О. Видатні бібліотекознавці Слобожанщини: відродження забутих імен : [рецензія] / Ірина Давидова // Вісн. Кн. палати. — 2015. — № 1. — С. 13. — Рец. на кн.: К. И. Рубинский: библиотекарь, библиотековед, библиограф (1860—1930) / Н. М. Березюк. — Харьков : Тимченко, 2010. — 320 с. : ил.

**АЛФАВИТНЫЙ ПЕРЕЧЕНЬ
АВТОРСКИХ И РЕДАКТОРСКИХ РАБОТ
Н. М. БЕРЕЗЮК**

- Д. И. Багaley и библиотека Харьковского университета: фрагменты истории **83**
- Д. И. Багaley и библиотека Харьковского университета: штрихи к портрету ученого **92**
- Д. И. Багaley, В. Н. Каразин и Харьковский университет **71**
- Ольга Дмитрівна Багалій-Татарина — історик і бібліограф (1889—1942) **38**
- О. Д. Багалій-Татарина: сторінки біографії **52**
- Библиотека Харьковского национального университета им. В. Н. Каразина за 200 лет **82**
- Библиотековед К. И. Рубинский и 1-й Всероссийский съезд по библиотечному делу (1911 г.) **44**
- Библиотековед Надежда Яковлевна Фридьева: опыт библиографического исследования **137**
- Бинти та йод замість книжок і конспектів: історія фронтової медсестри **115**
- Бібліографічні видання Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету за 200 років (1807—2007) **131**
- Бібліотека — своїй газеті **15**
- Бібліотекарі імператорського Харківського університету: історія в обличчях **76**
- Бібліотекознавець К. І. Рубинський (1860—1930): біобібліографічний покажчик **20**
- Бібліотекознавець Костянтин Рубинський: життя і доля **116**
- Бібліотечна освіта в Україні: (Сторінки історії) **39**
- Бібліотечні фонди Харкова в роки другої світової війни. Вип. 2. Доля культурних скарбів України під час другої світової війни: архіви, бібліотеки, музеї **16**
- Боляче... **123**
- Будем помнить: (О судьбе библиотеки Харьковского университета в годы Великой Отечественной войны) **59**
- В зеркале истории: «Библиотека Харьковского национального университета им. В. Н. Каразина за 200 лет»: Презентация юбилейного издания **86**
- Велике бачиться на відстані (до 150-річчя з дня народження К. І. Рубинського — фундатора Харківської школи бібліотекознавства) **117**
- Великий потенціал маленького музею: Музей праць учених Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна **132**
- Видання, що не має аналогів **133**

Видатний вітчизняний бібліограф Михайло Федорович Комаров (до 170-річчя від дня народження) **134**

Від земського бібліотекаря до ученого: До 120-річчя від дня народження видатного укр. бібліотекознавця Н. Фридьєвої **135**

Вітаємо лауреатів **17**

Внесок вчених Харківського університету в становлення та розвиток наукової бібліотеки **3**

Возвращенное имя: Библиотеквед К. И. Рубинский (1860—1930) **77**

Времена не выбирают...: Библиотеквед Н. Я. Фридьева (1894—1982) **98**

Вспоминаем, чтоб никогда не забыть **106**

Гідне ювілею **53**

В. Я. Джунковский: первый историк отечественной медицины, профессор, библиотекарь и библиограф (1767—1826) **107**

Джунковський Василь Якович **118**

Василь Якович Джунковський — перший каталогознавець в Україні **99**

Дивись і згадуй **93**

Директори бібліотеки **72**

До аналізу наукової спадщини М. Г. Швалба (1926—1995 гг.) **21**

Доля бібліографа: (Пам'яті Валентини Денисівни Прокопової) **78**

Доля важка і щаслива: (До 70-річчя бібліографа М. Г. Швалба, першого лауреата премії ім. К. І. Рубинського) **9**

Дорога довжиною в 200 лет: Центральна научна бібліотека Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна **45**

Достойные своего рода (к семейному портрету Каразиных) **60, 138**

Дочь историка: Ольга Дмитриевна Багалея-Татарина (1889—1942 гг.) **40**

Другі читання пам'яті Костянтина Івановича Рубинського **30**

Единение душ и сердец: (О Дне выпускника Харьковского университета) **94**

Ее территория любви **84, 108**

Жизнь, отданная книгам **10**

Життя, яке відбулось **11**

Залишили слід на землі Слобожанщини: (І. Н. та І. І. Каразіни) **61**

Знищений забуттям: (К. І. Рубинський — український бібліотекознавець) **31**

Знову з альма-матер: збережімо історичну пам'ять **95**

И я завидую себе: (К 120-летию выдающегося библиотекведа Н. Я. Фридьевой) **140**

Имя, достойное памяти **126**

Його друге покликання: (До 25-річчя наук. діяльності С. М. Куделка, проф. ХДУ, лауреата премії ім. К. І. Рубинського) **32**

Исторические параллели в судьбе двух университетских библиотек **96**

Исторический параллели в судьбах университетских библиотек Одессы и Харькова 109

Историк і бібліограф Ольга Дмитрівна Багалій-Татарінова 100

Історія назви 73

Історія Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна за 210 років (1804—2014): бібліографічний показчик 141

К анализу научного наследия М. Г. Швалба (1926—1995 гг.) 33

К истории книжных печатных каталогов: Каталог В. Я. Джунковского 103

К истории одной семьи 54

Каразин — внук Каразина 101

Каразин В. Н. «Мой жребий мне всегда тем более любезен...» (7 сент. 1809 г.) 46

В. Н. Каразін — наш сучасник 34

В. Каразін: «Обнимаю тебя, жизнь моя, нежнейшим образом. Молю Бога о твоём здоровье...»: Листи до дружини 87

В. Н. Каразин — основатель первой университетской библиотеки Украины 22

В. Н. Каразін та ЦНБ 23

Петр Иванович Кеппен (1793—1864) — один из первоклассных русских библиографов и разносторонних ученых (к 220-летию со дня рождения) 127

[Лист-поручительство з клопотанням про видачу книги з механіки студенту М. В. Остроградському: З архіву ЦНБ] 47

Листи з минулого 62

Лунають романси Стефана Делюсто 104

Люди завидовали мне: (К. И. Рубинский о профессии библиотекаря) 41

Людина, що випередила час 24

Вера Карапетовна Мазманьянц — библиотечар, бібліограф, книговед: К 80-летию со дня рождения 29

Віра Карапетівна Мазманьянц — бібліотечар, бібліограф, книгознавець 97

Народжується Музей 2

Наш земляк Константин Иванович Рубинский 18

Невідомий бібліограф: академік І. Срезневський (1812—1880) 128

Недосліджені сторінки історії: Реформи 20—30-х рр. у долі бібліотеки Харківського університету 63

Незвичайний музей 79

Неизвестный Джунковский: ректор Харьковского университета 1821—1826 гг. 91

Неможливе стає можливим 25

«Один из лучших знатоков библиотечного дела в России»: (О библиотекаре Харьковского университета К. И. Рубинском) 55

Одна, но пламенная страсть 74

- Ольга Дмитрівна Багалій-Татарінова — історик і бібліограф (1889—1942) **38**
- Опередивший время: бібліотекар, бібліотековед и бібліограф К. И. Рубинский **119**
- «Основи бібліографії та інформатики» **5**
- Отечественный бібліотековед К. И. Рубинский **26**
- Очерки истории вузовских библиотек г. Харькова **51**
- Пам'яті Костянтина Рубинського **19**
- Памятные встречи с К. И. Рубинским на страницах журнала **42**
- Пам'ять, час, люди : (Невідомі сторінки з історії Центр. наук. б-ки ХНУ ім. В. Н. Каразіна) **56**
- Первый директор «Ленинки»: (К 130-летию Владимира Ивановича Невского) **88**
- Первый директор «Ленинки» Владимир Иванович Невский **89**
- Перші бібліотекарі **64**
- Під дамокловим мечем реформи **57, 65**
- Підготовка фахівців для університетських бібліотек України: Історичні та теоретичні аспекти **6**
- Підготовка фахівців у Харківській державній академії культури без відриву від виробництва: історичний огляд **43**
- Повернені з непам'яті: (О. Д. Багалій-Татарінова, 1889—1942 р.) **48**
- Повернення з небуття **110**
- Повернення з непам'яті: В. Я. Джунковський (1767—1826) — перший історик вітчизняної медицини, бібліотекар і бібліограф **124**
- Повернуте ім'я: Бібліотековед К. И. Рубинский (1860—1930) **79**
- Покоління фундаторів бібліотечної освіти в Україні: до 110-річчя Олександра Артемовича Майбороди (1903—1985) **129**
- Ректори Харківського університету (1805—2011) **145**
- Ровесниця університету **75**
- [Родовід Каразіних] **136**
- Родословная И. Н. Каразина **67**
- Родословная Каразиных **66, 139**
- Костянтин Рубинський **12**
- Рубинський Костянтин Іванович **120**
- К. И. Рубинский: бібліотекар, бібліотековед, бібліограф (1860—1930) **105**
- К. И. Рубинский — бібліотекар и бібліотековед: личность на фоне истории **121**
- К. И. Рубинский: возвращение в историю **111**
- К. И. Рубинский — директор ЦНБ (1917—1930): Фрагменты истории **13**
- К. И. Рубинский и его время **68**
- К. И. Рубинский и становление Харьковской библиотечной школы **125**

- К. И. Рубинский и Л. Б. Хавкина — основоположники Харьковской библиотечной школы: фрагменты истории 102
- К. І. Рубинський і його доба 27
- К. І. Рубинський і Перший Всеросійський з'їзд з бібліотечної справи 35
- К. І. Рубинський і Харківська громадська бібліотека: (Маловідомі сторінки історії) 28
- К. І. Рубинський про професію бібліотекаря 36
- Сквозь призму времени 90
- Слід добрий і вічний на землі Слобожанській: (Іван Назарович Каразін та його нащадки) 69
- Слобожанщина повертає імена 112
- Слово о друге 80
- Служить делу просвещения 49
- Совершенствование подготовки кадров библиотечных работников без отрыва от производства 1
- Трагические страницы истории: (Судьба библиотеки Харьковского университета в годы Великой Отечественной войны) 70
- Третє читання пам'яті Костянтина Івановича Рубинського: Бібліотека на порозі ХХІ століття 50
- У истоков славянской библиографии (к 200-летию академика Измаила Ивановича Срезневского) 130
- Український бібліотекознавець К. І. Рубинський і Центральна наукова бібліотека Харківського державного університету 7
- Университет вспоминает забытые имена 113
- Учений і бібліотека 14
- Надія Фрідьева 8
- Надія Яківна Фрідьева — бібліотекознавець, педагог, фундатор вищої бібліотечної освіти в Україні 142
- Фрідьева Надія Яківна (до 120-річчя від дня народження): біобібліографічний покажчик 143
- Л. Б. Хавкина и К. И. Рубинский: страницы истории 122
- Хліб всьому голова 114
- Це і є щастя: (Про старшого бібліотекаря ЦНБ Т. Т. Назаренко) 37
- Центральной научной библиотеке Харькова — 200 лет 81
- Михаил Григорьевич Швалб — библиограф Центральной научной библиотеки Харьковского университета: К 80-летию со дня рождения 85
- Это нужно живым... : (Судьба библиотеки Харьковского университета в годы Великой Отечественной войны) 58
- «...Я ишу заступить скромную вакансию библиотекаря...»: Василий Назарович Каразин (1773—1842), основатель университетской библиотеки 144

ИМЕННОЙ УКАЗАТЕЛЬ

- Абдуллаєва Н. І. 118, 120, 188
Астахова В. И. 40, 45, 51, 71, 74,
(156, 157)
Астахова Е. В. 74, 175
Багалеј Д. И. 34, (71, 83, 92, 105,
200)
Багалеј-Татарина О. Д. (38,
40, 48, 52, 100, 153, 154)
Багрянцева Л. М. 76, 164
Бакіров В. С. 145
Балла Е. В. 20, (148—151, 155)
Белен де Баллю Я. Я. (64)
Бељаков Н. 162
Блохіна І. О. 16
Бондаренко С. 198
Василець Т. 187
Вовк О. І. 138, 139
Галат А. 194
Глибицька С. Б. 9, 21, 29, 30, 33,
49, 50, (53), 78, 80, 84, 85, 97,
131, 141, 145, 163, 166, 167, 188
Гологорська Т. В. 158
Грамма В. Н. (В. М.) 21, 33, 69,
85, 131, 141, 148, 162
Грипась В. 115
Давидова А. О. 145
Давидова І. О. 211
Данилович І. М. (64)
Дворкина М. Я. 44, 88, 130, 159,
203
Дегуров А. А. (64)
Делюсто Л. Г. (104) 168
Делюсто Р. А. (104) 168
Делюсто С. Ф. (104, 168)
Деус О. 199
Дешко Л. О. 67, 136, 176, 210
Джунковские (91)
Джунковский В. Я. (64, 91, 99,
103, 107, 118, 124, 174, 175, 192)
Дивногорцев А. Л. 169, 180, 189,
190
Дубровіна Л. А. 177
Євсеєнко С. В. 142, 143, 152
Єршова Т. І. 191
Жаворонкова Л. О. (115)
Журавлева (Журавльова) И. К.
72, 73, 75, 85, 97, 141, 144, 162,
181
Журавльова О. С. 141, 145
Зайцев Б. П. (53), 145
Здановська В. 173
Іваніна М. 170
Каністратенко М. 160
Капустіна Н. І. 205
Каразин В. Н. (22—24, 34) 46,
62, (71), 87, (138, 139, 144, 162,
165, 195)
Каразин И. И. (61)
Каразин И. Н. (61, 67, 69)
Каразин Н. Н. (101)
Каразины (54, 60, 66, 67, 69, 136,
138, 139, 161, 210)
Кеппен П. И. (126, 127)
Ківшар Т. 155, 192
Комаров М. Ф. (134)
Кононенко В. О. 118, 120, 188
Корнева Ж. П. 141
Косенко К. Г. (25)
Круглова В. В. 174
Куделко С. М. (17, 32, 53), 85,
138, 139, 145
Куніч О. П. 122, 200
Кухар Л. А. 197
Кушнарєнко Н. М. 142, 143, 156,
160, 193, 202
Лазаренко Н. И. 207
Лапина М. С. (84, 108), 153, 157,
182, 208

Левченко И. Г. 81, 82, (90), 163,
(169, 171)
Логачева Р. 149
Лосієвський І. Я. 16, 131
Мазманьянц В. К. (29, 97)
Майборода О. А. (129)
Марченко С. Р. 131, 141
Медвідь В. 183
Мигаль Б. К. 171
Мильман В. А. 1, 43, (160)
Михилев А. Д. 84
Миценко С. М. 205
Мохонько В. Г. 163, 164
Н. Д. 46
Назаренко Т. Т. (37)
Невский В. И. (88, 89)
Непочатова О. В. 205
Новикова О. 194
Одинока Л. 155
Онищенко О. С. 177
Оприщенко А. Л. (74)
Остроградський М. В. (47)
Павлова Т. Г. 154
Полкан О. 195
Полякова Ю. Ю. 80, 84, 85, 97,
131, 141, 145, 163
Полянська Н. І. 158
Поповы (201)
Посохов С. І. (53), 80, 138, 139,
145, 163
Потапова Н. И. 178
Прокопова В. Д. (17), 20, 29,
(53), (78, 80), 85, 131, 141, 145,
(148—151, 155), 163
Ракитянська В. Д. 122, 205
Рейт Б. О. (64)
Рогова П. І. 179

Рубинские (201)
Рубинский К. И. (7, 9, 10, 12, 13,
17—20, 26—28, 30—32, 35, 36,
41, 42, 44, 49, 50, 55, 68, 77, 79,
85, 97, 102, 105, 106, 110, 111,
113, 116, 117, 119—122, 125,
147—151, 155, 159, 162, 163, 166,
173, 178, 180, 181, 183—185,
190—192, 195, 201, 207, 208, 211)
Свич В. А. 162
Семейкина Н. Н. 208
Седих В. В. 99, 103, (133, 206),
209
Соловьев В. О. 186
Соляник А. А. 129, 137, 142, 193,
202
Срезневський І. І. (128, 130)
Ставинська Р. А. 131, 141, 145
Станчев М. Г. 165
Столяров Ю. Н. 151
Тарарина Т. П. 201
Тертичка Н. І. 197
Узбек Е. А. 162, 184
Федотова К. Г. (114, 123)
Фрідьєва Н. Я. (8, 98, 135, 137,
140, 142, 143, 192)
Хавкина Л. Б. (102, 122)
Холманская Л. 161
Хомайко Ю. 83
Чигринова Р. П. 82, (90, 169,
171)
Швалб М. Г. (9, 21, 33, 85), 131,
141, 145, (167)
Шейко В. Н. 202
Яблучанский Н. И. 91
Ярошик В. О. 158

Наукове видання

**Бібліотекознавець та бібліограф
Ніна Михайлівна Березюк**

(до 80-річчя)

Біобібліографічний покажчик

(Рос. мовою)

Науковий редактор *С. І. Посохов*
Відповідальний редактор *І. К. Журавльова*
Бібліографічний редактор *Ю. Ю. Полякова*
Коректор *С. В. Гончарук*
Комп'ютерне верстання *О. С. Чистякова*
Макет обкладинки *І. М. Дончик*

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 2,4. Тираж 100 пр. Зам. № 70/15.

Видавець і виготовлювач
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
61022, м. Харків, майдан Свободи, 4.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №3367 від 13.01.2009

Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна
Тел. 705-24-32